

Europos
Komisija

PANORAMA

2017 M. VASARA / Nr. 61

Sanglaudos politikos žvilgsnis į ateitį

SPECIALUS NUMERIS

Regioninė ir
miestų politika

PANORAMA

REDAKCIJOS SKILTIS.....	03	Prof. Dominique Foray , Lozano technologijos instituto Ekonomikos ir inovacijų valdymo katedra (CH).....	28
Jüri Ratas , Estijos Respublikos Ministras Pirmininkas.....	04	Emma Marcegaglia , „BusinessEurope“ prezidentė.....	29
KONVERGENCIJA ATSIGAUNA.....	06	Kevin Morgan , Kardifo universiteto valdymo ir plėtros profesorius, bendradarbiavimo reikalų dekanas (UK).....	30
Brigitte Zypries , federalinė ekonomikos ir energetikos ministrė (DE).....	08	Neil Bradford , mokslų daktaras, Vakarų universiteto Hurono koledžo Politikos mokslų katedros vadovas (CA).....	31
Harris Georgiades , finansų ministras (CY).....	09	Mario Monti , Aukšto lygio grupės nuosavų išteklių klausimais pirmininkas.....	32
Günther Oettinger , už biudžetą ir žmogiškuosius išteklius atsakingas Europos Komisijos narys.....	10	DUOMENŲ CENTRAS 3: ESI FONDŲ RODIKLIAI.....	34
Paul Magnette , Valonijos Ministras Pirmininkas (BE).....	12	Eleni Marianou , CPMR generalinė sekretorė.....	36
Stavros Arnautakis , Kretos regiono gubernatorius (EL).....	13	Robin Huguenot-Noël ir Alison Hunter , Europos politikos centras.....	37
Lena Micko , Švedijos vietos valdžios institucijų ir regionų asociacijos prezidentė (SE).....	14	Daniël Termont , Gento meras ir EUROCITIES prezidentas.....	38
František Lukl , Čekijos miestų ir savivaldybių sąjungos prezidentas (CZ).....	15	Leo Williams , Europos kovos su skurdu tinklo direktorius.....	39
PAVASARĮ ATLIKTO EUROBAROMETRO TYRIMO REGIONINIAI DUOMENYS.....	16	Karl-Heinz Lambertz , Europos pasienio regionų asociacijos prezidentas.....	40
Mari Kiviniemi , EBPO generalinio sekretoriaus pavaduotoja.....	18	Michiel Rijsberman , AER pranešėjas sanglaudos politikos po 2020 m. klausimais.....	42
Andrzej Porawski , Lenkijos miestų asociacijos prezidentas (PL).....	20	Karen Coleman , televizijos laidų vedėja, žurnalistė ir diskusijų vedėja.....	43
Iskra Mihaylova , EP REGI komiteto pirmininkė.....	21	2017 M. EUROPOS REGIONŲ IR MIESTŲ SAVAITĖ.....	44
Kalev Härk , Valgos meras (EE) ir		INTERREG VOLUNTEER YOUTH.....	46
Vents Armands Krauklis , Valkos meras (LV).....	22	STUDENTAI APIE INTERREG PROJEKTUS MALTOJE.....	48
Xavier Valderrama , Europos miestų plėtros projektų koordinadorius, Santa Koloma de Grameneto miesto taryba (ES).....	23	NAUJIENOS GLAUSTAI.....	50
Michael Storper , Londono ekonomikos mokyklos ekonominės geografijos profesorius (UK).....	24	DARBOTVARKĖ.....	51
PAŽANGIOJI SPECIALIZACIJA PRISIDEDA PRIE INOVACIJŲ.....	26		

Mielas skaitytojau,

Sanglaudos forumas, vykęs birželio 26–27 d. Briuselyje, tapo svarbiu diskusijų apie sanglaudos politiką po 2020 m. etapu (#EU7CF).

Šiame specialiaame *Panoramos* numeryje žodis suteikiamas ES institucijų, nacionalinių vyriausybių, regionų valdžios institucijų ir įvairių asociacijų bei universitetų atstovams. Reiškiamame jiems padėką už išsakytas mintis. Jūs taip pat galite siųsti savo atsiliepimus (daugiausiai 300 žodžių), kuriuos galėsime paskelbti būsimų leidimų skiltyje „Savais žodžiais“.

Pažangiosios specializacijos strategijos keletą kartų minimos šiame numeryje. Daugelis žmonių akcentuoja jų svarbą ir norėtų matyti tolesnę šios koncepcijos vystymąsi. Rudens numeryje, kuris pasirodys prieš pat Europos regionų ir miestų savaitę,

šią temą aptarsime plačiau. Mums įdomi ir jūsų nuomonė šia tema – jūsų patirtis, rezultatai, viltys, abejonės ir patarimai.

Siųskite savo atsiliepimus adresu regio-panorama@ec.europa.eu – **išsakykite savo nuomonę!**

Įdomaus skaitymo.

AGNĖS MONFRET

Komunikacijų skyriaus vadovė, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas, Europos Komisija

REDAKCIJOS SKILTIS

Mūsų žemyno istorijoje – lemiamas momentas. Pastaraisiais metais Europai teko susidurti su įvairiomis krizėmis: ekonomikos, finansų ir politikos.

Vis dėlto esu įsitikinusi, kad ateities istorikai teigs, jog šios krizės paskatino Europą ir europiečius ieškoti atsakymų į esminius klausimus. Kokia Europos ateitis? Ką reikėtų daryti? Ir kaip?

Didžiausia mūsų klaida būtų manyti, kad Europa ir jos pasiekimai yra savaime suprantamas dalykas. Mano nuomone, sanglaudos politika yra cementas, kuris sutvirtina mūsų bendrąsias vertybes ir tikslus. Tai uola, ant kurios stovi tai, ką mes sukūrėme ir ko mums pavydi pasaulis. Štai kodėl šis *Panoramos* numeris yra skirtas laikotarpiui po 2020 m. ir rytojaus sanglaudos politikai.

Šiame numeryje savo nuomonę išsakė daugybė skirtinga veikla užsiimančių žmonių, tarp jų ir mano kolega Günther Oettinger, už ES biudžetą atsakingas Europos Komisijos narys. Galima sakyti, *Panorama* duoda impulsą plataus masto diskusijoms apie mūsų sanglaudos politikos ateitį.

Sanglaudos forumo, vykusio birželio 26–27 d., metu buvo aptarta šios politikos ateitis, pasikeista idėjomis ir, žinoma, pasiginčyta, kokie turėtų būti būsimosios sanglaudos politikos

metmenys. Mes siekiame ir norime tokios sanglaudos politikos, kuri rūpintųsi visais, būtų nesudėtinga, sparti, ekonomiškai efektyvi bei lankstesnė ir skatintų valstybes nares imtis daugiau reformų. To sieksime taikydami daugiau paskatų ir mažiau akcentuodami sankcijas.

Galvodami apie kitą dešimtmetį turime nepamiršti svarbiausio – savo pareigos kaip galima geriau atsižvelgti į visų europiečių poreikius. Privalome užtikrinti, kad visi mūsų piliečiai galėtų naudotis konkrečiais Sąjungos privalumais ir turėtų vienodas galimybes.

Sanglaudos politika yra stiprioji Europos pusė. Europos, kuri rūpinasi savo piliečiais ir kuria geresnę ateitį savo vaikams. ■

CORINA CREȚU

Už regioninę politiką atsakinga Europos Komisijos narė

Vienodos galimybės namie ir užsienyje

Estijai rengiantis antrąjį šių metų pusmetį pirmininkauti ES Tarybai, Estijos Respublikos Ministras Pirmininkas Jüri Ratas kalba apie sanglaudos politikos svarbą jo šaliai bei piliečiams ir apie tai, kokios naudos Europa gali tikėtis ateityje.

Ar ES sanglaudos lėšos pasitarnavo Estijos piliečiams, Estijai įstojus į ES?

ES sanglaudos politika labai prisidėjo prie Estijos ekonominės plėtros ir konkurencingumo. Nacionalinėmis ir sanglaudos politikos lėšomis įgyvendinome svarbius struktūrinius pokyčius, kuriuos vien savo lėšomis būtų labai sunku ar net neįmanoma įgyvendinti. Mūsų patirtis rodo, kad sanglaudos politika, veikianti išvien su tvirta ekonomine politika, skatina konvergenciją ir padeda siekti pagrindinio šios politikos tikslo.

Galėčiau išvardyti nemažai praktinių sanglaudos lėšų panaudojimo rezultatų, kuriais kasdien džiaugiasi Estijos piliečiai. Visų pirma, tai švaresnis geriamasis vanduo, geresni keliai bei geležinkelio paslaugos ir geresnė prieiga prie spartaus plačiajuosčio ryšio paslaugų visoje Estijoje. Gavę finansavimą iš ES, kompiuterizavome beveik visų viešojo sektoriaus įstaigų darbą, taigi dabar Estijos piliečiai gali tvarkyti kasdienes reikalus

su valdžios institucijomis internetu. Sanglaudos politikos lėšos paskatino eksporto augimą ir inovacijas – išaugo eksportuojančių įmonių skaičius ir bendrovės ėmė daugiau dėmesio skirti inovacijoms bei produktų vystymui. Atnaujino nemažai mokyklų, universitetų ir ligoninių. Sanglaudos lėšos padėjo susirasti darbą maždaug 95 tūkst. žmonių. Taigi, sanglaudos politikos lėšos davė apčiuopiamos naudos Estijos piliečiams: padėjo sukurti ir išsaugoti darbo vietas, padidino našumą ir prisidėjo prie Estijos konvergencijos.

Kokios naudos, jums įstojus į ES, šaliai atnešė bendradarbiavimas su kitomis valstybėmis narėmis ir ES regionais? Kokios bendradarbiavimo patirties įgijo Estija?

Norint išspręsti tarpvalstybines problemas, su kuriomis susiduria kelios šalys, bendradarbiavimas su kitomis valstybėmis narėmis yra gyvybiškai svarbus. Pūkų tokio bendradarbiavimo pavyzdys – Europos teritorinio bendradarbiavimo

programos. Šios programos yra svarbios regionams ir organizacijoms, susiduriančioms su konkretais regiono tarpvalstybinėmis problemomis, kaip antai Baltijos jūros apsauga, arba ieškant Europos masto problemų, kaip antai energijos vartojimo efektyvumas, sprendimo būdų.

Sklandžios fizinės ir skaitmeninės jungtys leidžia valstybėms narėms naudotis visais bendrosios rinkos teikiama pri-valumais ir stiprinti ES konkurencingumą. Turime geros patirties ir apčiuopiamų rezultatų kuriant tarpvalstybines skaitmenines paslaugas, kaip antai tarp Estijos ir Suomijos, ir manome, kad tokios paslaugos būtų naudingos visai Europai. Naujo greitojo europinės vėžės geležinkelio „Rail Baltica“ tiesimas yra puikus bendradarbiavimo su artimiausiais kaimynais ir su kitomis valstybėmis, kurias paveiks šios trūkstamos ES geležinkelių tinklo dalies tiesimas, pavyzdys. Jis įrodė, kaip svarbu visoms pusėms suvokti panašių projektų naudą piliečiams ir verslui visose susijusiose šalyse.

REPUBLIC OF ESTONIA
GOVERNMENT

“ES turi ne tik vieningai kalbėti, bet ir vieningai veikti, nes tai ir yra tikroji vienybės vertė.”

Antrąjį 2017 m. pusmetį Estija pirmininkaus ES Tarybai – pirmąkart nuo įstojimo 2004 m. Kaip Estija vertina šią galimybę?

Estija pirmininkaus ES Tarybai itin svarbiu Europos Sąjungai laikotarpiu. ES turi ne tik vieningai kalbėti, bet ir vieningai veikti, nes tai ir yra tikroji vienybės vertė. Pirmininkavimo metu sieksime, kad ateityje taptume stipresni ir kad ES teikiama-
mais privalumais galėtų pasinaudoti visos šalys, miestai, savivaldybės ir šeimos. Pirmininkavimas yra labai atsakingas darbas, nes ES yra tapusi neatsiejama mūsų kasdienio gyvenimo dalimi.

Kokie iššūkiai pirmininkaujant tenka jūsų šaliai ir kokios įtakos jie turės nustatant pirmininkavimo prioritetus?

Pagrindinis Estijos tikslas pirmininkavimo laikotarpiu – užtikrinti, kad ES išliktų vieninga ir ryžtinga. ES sukurta remiantis keturiomis pagrindinėmis laisvėmis ir bendru taikos bei gerovės suvokimu. Atsižvelgdama į tai, ES Tarybai pirmininkaujanti Estija spręs klausimus, padėsiančius

kurti ir stiprinti atvirą bei pažangią Europos ekonomiką, išsaugoti Europos saugumą, skatinti Europos kompiuterizavimą bei laisvą duomenų judėjimą ir užtikrinti įtraukią bei tvarią ES veiklą.

Kokie yra Estijos pirmininkavimo prioritetai sanglaudos politikos srityje ir kokių imsitės veiksmų?

Sanglaudos politikos srityje esame numatę du prioritetus. Pirma, pradėti Taryboje diskusijas apie sanglaudos politikos ateitį. Mes laukiame Septintosios sanglaudos ataskaitos, aukšto lygio darbo grupės supaprastinimo klausimais, kuriai pirmininkauja Siim Kallas, pasiūlymų, diskusijoms skirto dokumento apie būsimuosius ES finansus ir kitų dokumentų. Antrasis prioritetas yra tęsti pradėtus darbus

dėl vadinamojo „Omnibus“ reglamento, kuriuo siekiama supaprastinti politiką. Tai ganėtinai sudėtingas dokumentas, bet mes pasistengsime jį patobulinti.

Kaip manote, kokie bus sanglaudos politikos prioritetai ir jos įgyvendinimo mechanizmai po 2020 m.? Ko tikėtės iš Sanglaudos forumo, kuris vyko Briuselyje birželio mėn. pabaigoje?

Sanglaudos politika yra vienintelė ES politika, užtikrinanti ilgalaikių struktūrinių reformų stabilumą ir reikiamas finansines priemones. Tai labai svarbi ES politikos sritis. Be jos žlugtų dauguma reformų ir sustotų valstybių narių bei regionų ekonominė pažanga. Kalbėdami apie tai, ką daryti, kad sanglaudos politika taptų veiksmingesnė, turime nuspręsti, kaip ją supaprastinti, orientuoti į rezultatus ir suderinti su kitomis ES politikos sritimis ir finansavimo priemonėmis. Birželio mėn. vykęs Sanglaudos forumas buvo puiki galimybė aptarti, kaip sanglaudos politika galėtų geriausiai pasitarnauti Europai. ■

“Galėčiau išvardyti nemažai praktinių sanglaudos lėšų panaudojimo rezultatų, kuriais kasdien džiaugiasi Estijos piliečiai.”

Vėl stebima ES regionų konvergencija

Šiame straipsnyje apžvelgiami ES regionų skirtumų pokyčiai po 2000 m. ES siekia sumažinti šiuos skirtumus, tuo tarpu sanglaudos politika mažiau išsivysčiusiems regionams teikia didesnę paramą, kad padėtų jiems mažinti atotrūkį. Išsamesnė analizė bus pateikta rengiamoje Septintojoje sanglaudos ataskaitoje.

Vadovaujantis naujausiais Eurostato paskelbtais duomenimis, 2015 m. daugiau nei vienas iš keturių europiečių (27 % visų ES gyventojų) gyveno regionuose, kuriuose vienam asmeniui tenkantis BVP, skaičiuojant pagal perkamąją galią, siekia mažiau nei 75 % bendrojo ES vidurkio (žr. žemėlapi).

Dauguma šių regionų yra vidurio ir rytų ES valstybėse narėse, taip pat Graikijoje, Pietų Italijoje bei Portugalijoje ir keliuose atokiausiuose regionuose. Visuose Bulgarijos ir Rumunijos regionuose, išskyrus šių šalių sostinių regionus, vienam asmeniui tenkantis BVP siekia mažiau nei 50 % bendrojo ES vidurkio.

Vis dėlto 2000–2015 m. laikotarpiu visuose vidurio ir rytų ES valstybių narių regionuose vienam asmeniui tenkantis BVP padidėjo, palyginti su ES vidurkiu. Įprastai šis didėjimas stebimas

sostinių regionuose, kaip antai Bulgarijoje ir Rumunijoje, kur vienam asmeniui tenkantis BVP išaugo dvigubai, palyginti su ES vidurkiu, arba Slovakijoje, kur jis padidėjo beveik dvigubai.

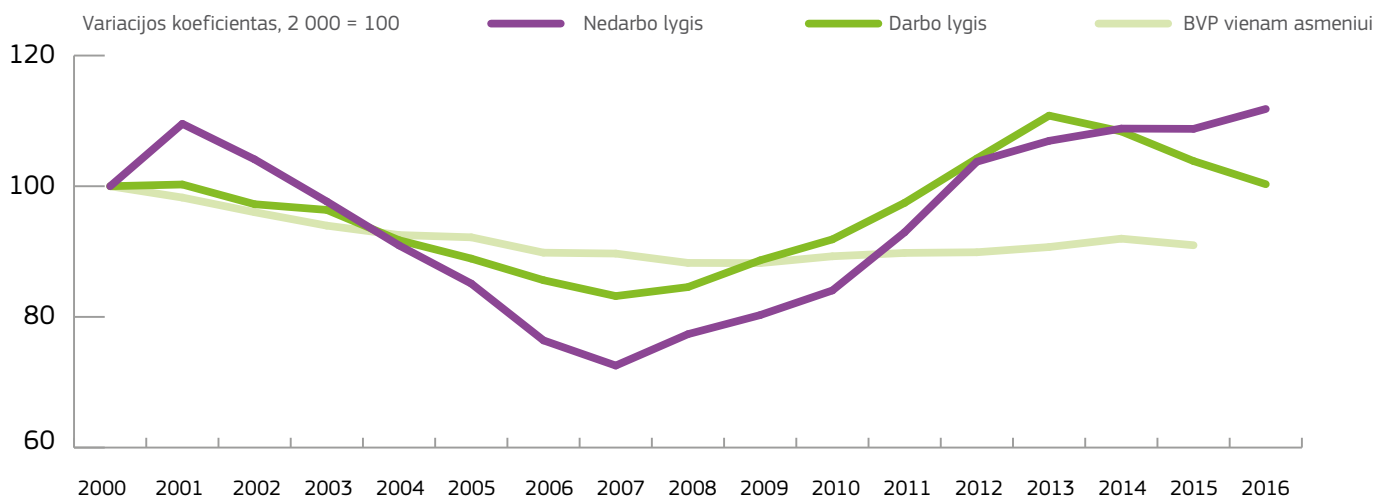
Padėtis Graikijos regionuose pablogėjo dėl ekonomikos krizės. 2011 m. keturiuose iš 13 regionų vienam asmeniui tenkantis BVP siekė daugiau nei 75 % ES vidurkio. 2015 m. tik dviejuose: Atikos regione (95 %) ir Pietų Egėjo regione (75 %). Italija taip pat nukentėjo nuo krizės. 2011 m. vienam asmeniui tenkantis BVP siekė mažiau nei 75 % ES vidurkio penkiuose regionuose, tuo tarpu 2015 m. – septyniuose.

Portugalijoje tik dviejuose regionuose vienam asmeniui tenkantis BVP siekia daugiau nei 75 % ES vidurkio – Lisabonos (103 %) ir Algarvės (79 %) –, ir šie rodikliai beveik nesikeitė nuo 2011 m.

Konvergencija atsigauna

Naujausi duomenys apie BVP rodo Europos regionų konvergenciją, kuri palengva atsigauna po to, kai ją pristabdė krizė. Prieš krizę ES regionų ekonomikos skirtumai buvo pradėję mažėti (2000–2008 m. laikotarpiu regioninio BVP vienam asmeniui variacijos koeficientas sumažėjo 12 %). Taip nutiko todėl, kad regionai, kuriuose vienam asmeniui tenkantis BVP yra mažiausias, augo greičiau ir vijosi labiau išsivysčiusius regionus.

BVP VIENAM ASMENIUI VARIACIJOS KOEFICIENTAS, UŽIMTUMO LYGIS (20–64 M.), NEDARBO LYGIS, ES-28 NUTS 2 REGIONAI, 2000–2016 M.

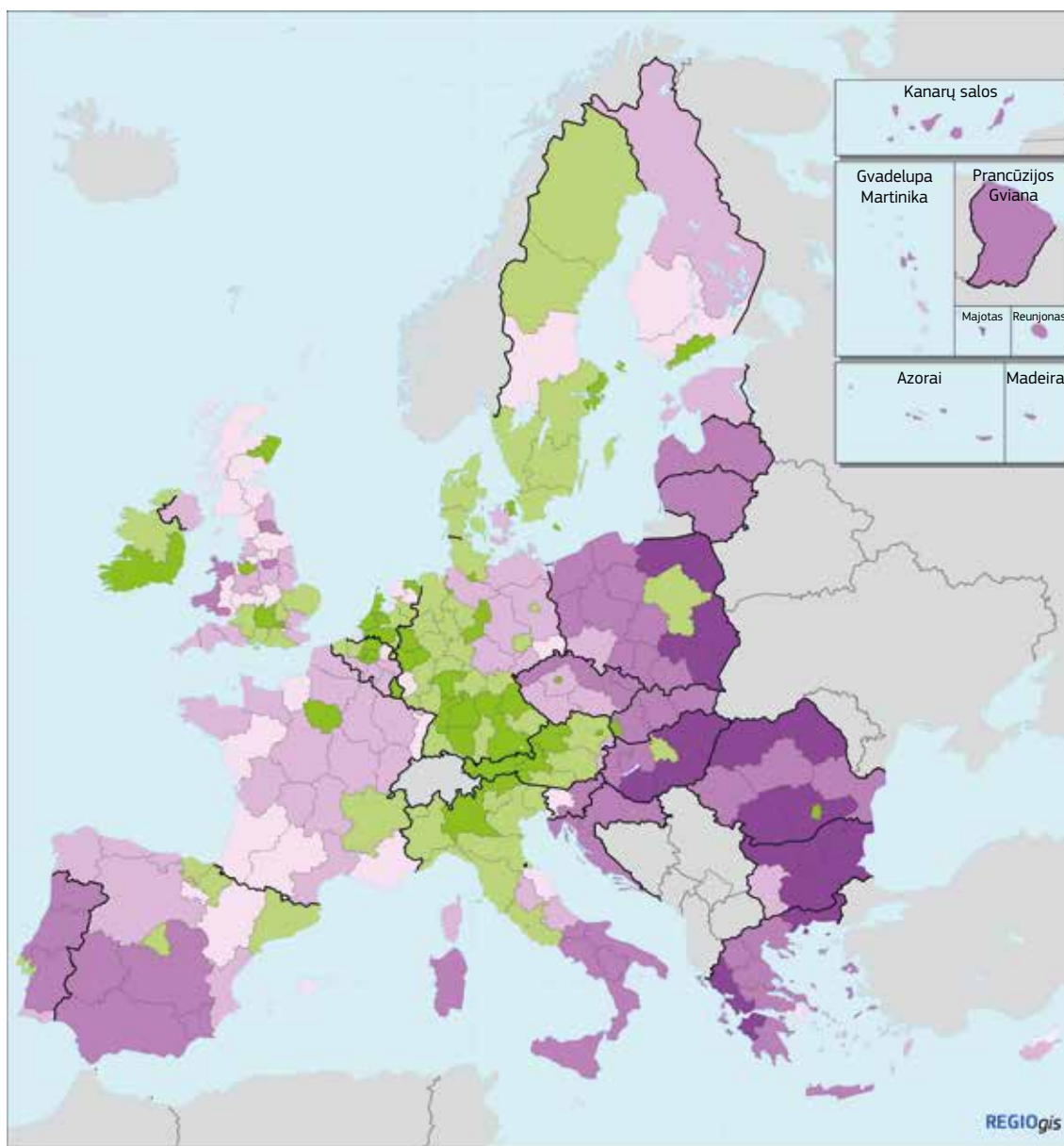

Šaltinis: Eurostato ir Regioninės ir miestų politikos GD duomenys

Beje, šią tendenciją nutraukė kilusi krizė. 2008–2015 m. laikotarpiu regionų skirtumai šiek tiek padidėjo (variacijos koeficientas padidėjo 4 %), bet išliko mažesni nei 2000 m. 2014–2015 m. šie skirtumai vėl ėmė mažėti, tačiau teigti, kad ši tendencija išliks, dar ankstoka.

Nuo 2013 m. mažėja užimtumo lygio skirtumai, nors po krizės jie buvo ganėtinai dideli. Vis dėlto skirtumai šioje srityje gerokai viršija iki krizės buvusį lygį. Ir priešingai, nedarbo lygio skirtumai regionuose ir toliau didėja, tačiau nuo 2012 m. šiek tiek sulėtėjo.

BVP vienam asmeniui (PGS, 2015 m.)

Dviejų Airijos regionų vertės buvo paskaičiuotos naudojant nacionalines vertes.

Šaltinis: Eurostatas, Regioninės ir miestų politikos GD

© Administracinių sienų asociacija „EuroGeographics“

Reikalavimai būsimajai ES sanglaudos politikai

Dabar, daugėjant euroskeptikų ir tenkant atremti naujus pasaulinius iššūkius, Europos sanglaudos politika įgauna vis didesnės svarbos. Tai Europos Sąjungos valstybių narių bendrų vertybių ir solidarumo išraiška. Visose valstybėse narėse ir regionuose vykdomi projektai turi tiesioginio vietos poveikio.

Brigitte Zypries,
federalinė ekonomikos ir
energetikos ministrė,
Vokietija

Jau dabar akivaizdu, kad būsimoji ES daugiametė finansinė programa susidurs su konkrečiais iššūkiais. Todėl Europos politikos vertinimas šiek tiek pasikeis. Mažėjant finansavimui neišvengiamai teks mažinti išlaidas. Tai turės įtakos visoms išlaidų sritims, neišskiriant ir sanglaudos politikos. Ateityje ES struktūrinių ir investicijų fondų parama turi tapti labiau integruota ir veiksmingesnė nei bet kada anksčiau.

Sanglaudos politika atlieka lemiamą vaidmenį stiprinant ES ekonominę, socialinę bei teritorinę sanglaudą, todėl ji ir toliau išliks itin svarbia investicijų sritimi bei pagrindine ES ekonomikos ir užimtumo politikos dalimi. Ateityje sanglaudos politika ir toliau teks paramą visiems ES regionams, atsižvelgdama į jų struktūrinę raidą bei regioninius poreikius. Todėl svarbiausiu tikslu išlieka nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atotrūkio mažinimas. Beje, sanglaudos politika turėtų padėti regionams atremti naujus iššūkius, kaip antai migraciją ir demografinius pokyčius. Įgyvendindama savo tikslus, sanglaudos politika remia pažangų, tvarų, novatorišką bei integracinį augimą ir užimtumą. Ketiname ir toliau telkti paramą pagal temas, kaip tai darėme šiuo finansavimo laikotarpiu.

Sanglaudos politika gali sulaukti sėkmės ilguoju laikotarpiu tik tuomet, kai užtikrinamos tinkamos makroekonominės sąlygos. Ateityje didesnę dėmesį reikėtų skirti valstybių narių struktūrinėms reformoms, nes joms reikia daugiau paramos. Šioje srityje ES struktūriniai fondai gali tapti pagrindiniu būtinųjų struktūrinių reformų svertu. Todėl sanglaudos politiką reikėtų glaudžiau susieti su ES ekonomikos koordinavimu ir nustatyti veiksmingas paskatas imtis struktūrinių reformų. Mūsų nuomone, *ex ante* sąlygas reikėtų ne tik stiprinti, bet ir glaudžiau bei sistemingiau sieti su konkrečioms šalims skirtomis rekomendacijomis, kurias gali padėti įgyvendinti sanglaudos politika.

Akivaizdu, kad reikia supaprastinti esamą valdymo ir kontrolės sistemą. Būtų daug protingiau supaprastinti paramos teikimą esamos teisinės sistemos sąlygomis, nei keisti visą sistemą. Tam būtinas naujas diferencijuotas požiūris. Remiantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, milžiniškus valstybių narių skirtumus reikėtų naikinti veiksmingiau nei tai daroma šiandien. ■

„Sanglaudos politika gali sulaukti sėkmės ilguoju laikotarpiu tik tuomet, kai užtikrinamos tinkamos makroekonominės sąlygos.“

Bundesministerium
für Wirtschaft
und Energie

Kipro įžvalgos apie sanglaudos politiką po 2020 m.

Dabartinės ir būsimos diskusijos apie sanglaudos politiką po 2020 m. vyksta visiškai kitomis sąlygomis, nei buvo diskutuojama apie 2014–2020 m. sanglaudos politiką.

Daugiametės finansinės programos laikotarpio vidurio peržiūra, debatai apie būsimąsias ES išlaidas bei finansavimą po 2020 m. ir derybos dėl „Brexit“ apsunkina diskusijas dėl sanglaudos politikos ateities.

Sanglaudos politikos po 2020 m. tikslas turi likti tas pats – mažinti regionų skirtumus. Todėl daugiametėje finansinėje programoje po 2020 m. sanglaudos politikai turi būti skiriamas ypatingas dėmesys. Stipri sanglaudos politika itin svarbi tokioms mažoms valstybėms narėms kaip Kipras, kurio konkurencingumą ir augimo potencialią pakirto neseniai kilusi ekonomikos ir finansų krizė, be kita ko, privertusi šalį taikyti griežtas biudžeto ribojimo priemones.

Sutelkusi pagrindinį dėmesį į skirtumus, sanglaudos politika turi atsižvelgti į skirtingas valstybių narių socialines, teritorines bei ekonomines realijas. Todėl būsimose diskusijose apie naujos sanglaudos politikos lėšų paskirstymo mechanizmą ir paramos telkimą pagal temas reikėtų aptarti kelis naujus aspektus, kaip antai konkrečių kriterijų ir ypatumų, susijusių su nacionaliniais ir (arba) regioniniais poreikiais, įtraukimą.

Be to, laikotarpiu po 2020 m. sanglaudos politika ir toliau turi būti derinama su ES plataus masto tikslais dėl augimo ir užimtumo. Todėl Europos semestru būtina ir toliau stiprinti suderinamumą bei nuoseklumą.

Kalbant apie ateities finansavimo būdus, stiprėjantis postūmis intensyviau naudoti finansines priemones užtikrina puikią galimybę sutelkti investicijas į ES prioritetus. Po 2020 m. sustiprės finansinių priemonių vaidmuo, nes jos yra veiksmingos ir užtikrina viešojo finansavimo tvarumą.

Harris Georgiades,
finansų ministras,
Kipras

Sanglaudos politikos laukia dar vienas iššūkis – įtikinti savo veiksmingumu plačiąją visuomenę. Būtina kuo daugiau kalbėti apie politikos įtaką ekonominiams ir socialiniams kasdienio piliečių gyvenimo aspektams, visų pirma ES pakraščiuose esančiose valstybėse narėse.

Be to, supaprastinus sanglaudos politikos procedūras ir kontrolės, valdymo bei atskaitomybės reikalavimus, ši politika taps lengviau prieinama piliečiams ir leis jiems išvengti perteklinių biurokratinų procedūrų. ■

„Po 2020 m. sustiprės finansinių priemonių vaidmuo, nes jos yra veiksmingos ir užtikrina viešojo finansavimo tvarumą.“

Κυπριακή Δημοκρατία

Tik veikdami išvien atremsime ekonominius ir politinius iššūkius

Günther Oettinger, už biudžetą ir žmogiškuosius išteklius atsakingas Europos Komisijos narys kalba apie būsimą sanglaudos politikos vaidmenį ES biudžete.

Kaip kitas finansavimo laikotarpis galėtų kuo geriau atremti dabartinius politinius ir ekonominius iššūkius?

Būtent į tai atsakys diskusijos apie ES ir jos 27 valstybių narių ateitį, kurių pradžią paskelbė Europos Komisija. Šiuo metu su savo kolege Europos Komisijos nare Corina Crețu rengiu diskusijoms skirtą dokumentą apie ES finansus. Šis dokumentas kartu su kitais dokumentais apie ES politinius ir ekonominius prioritetus – socialinį Europos aspektą, globalizaciją, gynybą bei ekonominės ir pinigų sąjungos ateitį – padės diskutuojant apie Europos ateitį. Jame bus pateikti įvairūs klausimai, galimybės ir kompromisai, kuriuos mums teks įvertinti priklausomai nuo to, kokią ES ateitį pasirinksime.

Noriu, kad šios diskusijos būtų pozityvios. Tikiu, kad tai įmanoma, jeigu ES biudžetas yra gerai suderintas su politiniais prioritetais ir jeigu daugiausiai dėmesio skiriama programoms ir politikos sritims su akivaizdžia pridėtine

„Mane itin džiugina visų išreikštas pripažinimas, kad ES biudžetas atlieka svarbų vaidmenį kuriant Europą, užtikrina stabilumą ir yra solidarumo bei vieningo darbo atspindys.“

verte Europai. Turėtume vadovautis principu „neišeisti nė euro be ES pridėtinės vertės“ ir parodyti, kad tik veikdama išvien Europa gali atremti ekonominius ir politinius iššūkius.

Kaip, jūsų nuomone, sanglaudos politika po 2020 m. galėtų prisidėti prie Europos ekonomikos augimo?

Sanglaudos politika yra varomoji ekonomikos augimo ir užimtumo jėga, prisidėjusi prie daugelio regionų vystymosi. Ji tikrai kuria Europos pridėtinę vertę. Ekonomikos ir finansų krizių metu ir vėliau ji padėjo daugeliui regionų

išvengti didesnių sutrikimų. Taigi, ši politika turi likti svarbia būsimojo ES biudžeto dalimi. Bet reikėtų pagalvoti, kaip dar labiau galėtume padidinti jos ES pridėtinę vertę, sutelkdami daugiau dėmesio į projektus, kurie itin prisideda prie ES prioritetų, visų pirma augimo ir užimtumo. Be to, būtina apsvarstyti ir tai, ar turėtume labiau susitelkti į regionus, kuriems reikia pagalbos. Reikia apmąstyti, kaip padėti regionams, kuriuos itin paveikė globalizacija ir technologiniai pokyčiai. Galiausiai, siekdami sumažinti administracinę naštą, turėtume atidžiai apsvarstyti ir supaprastinti šios politikos įgyvendinimo taisykles.

“ *Be to, privalu veiksmingiau viešinti sanglaudos politikos rezultatus. Tai bendra valstybių narių ir vietos bei regionų valdžios institucijų pareiga.* ”

Remdamasis patirtimi galiu pasakyti, kad sanglaudos politika veiksmingiausia tada, kai šalies ekonominė sistema yra palanki augimui, t. y. šalyje su tinkamais administraciniais gebėjimais ir verslo aplinka, kurioje vykdomos būtinosios struktūrinės reformos, galinčios užtikrinti reikiamą teisinį pagrindą. Taigi, manau, kad kitu finansiniu laikotarpiu būtina stiprinti sanglaudos politikos ir platesnės ekonomikos valdymo darbotvarkės sąsają.

Kaip sanglaudos politika galėtų vėl suvienyti ES ir jos piliečius?

Norėdama įrodyti savo vertę ES piliečiams, sanglaudos politika turi atitikti jų poreikius ir lūkesčius: užtikrinti užimtumą bei augimą ir padėti spręsti kitas svarbias problemas, visų pirma energetinio saugumo, migracijos bei gynybos ir saugumo klausimus.

Be to, privalu veiksmingiau viešinti sanglaudos politikos rezultatus. Tai bendra valstybių narių ir vietos bei regionų valdžios institucijų pareiga. Nors teisinė

prievolė teikti informaciją apie sanglaudos politikos finansuojamus projektus numatyta taisyklėse, svarbu rasti teisingus sklaidos kanalus ir padaryti taip, kad ši informacija pasiektų tikslinę auditoriją. Taip užtikrinsime informacijos apie Europos paramos teikiamą naudą veiksmingumą.

Imantis konkrečių veiksmų, reikia pasinaudoti visomis turimomis priemonėmis, bendrauti su nacionalinėmis, regionų bei vietos valdžios institucijomis ir vykdyti žiniasklaidos bei socialinės žiniasklaidos kampanijas, įtraukiant viešąsias diskusijas ir (arba) renginius. Tai didina informuotumą ir suteikia piliečiams galimybę išsakyti savo nuomonę.

Įvairių interesų turintys žmonės ir asociacijos jau išreiškė savo nuomonę apie būsimą daugiamečią finansinę programą (DFP). Gal pastebėjote vieną ar daugiau šias nuomones siejančių bendrų bruožų. Kokie jie?

Mane itin džiugina visų išreikštas pripažinimas, kad ES biudžetas atlieka svarbų

vaidmenį kuriant Europą, užtikrina stabilumą ir yra solidarumo bei vieningo darbo atspindys. Dar vienas bendras bruožas – pageidavimas, kad biudžetas būtų labiau pritaikytas prie besikeičiančių politinių prioritetų ir priartintas prie ES piliečių.

Be abejo, tai teisėti lūkesčiai, tačiau norint juos įvykdyti, reikia pasitelkti įvairias priemones ir atsižvelgti į skirtingas nuomones. Kol kas neturiu išankstinių minčių, kokia turėtų būti naujoji DFP... Paprasčiausiai dar anksti apie tai kalbėti. Nors, žinoma, apie tai galvoju ir, svarbiausia, esu pasiryžęs atsižvelgti į visų suinteresuotųjų asmenų nuomonę ir viešąsias diskusijas apie ES ir jos 27 valstybių narių ateitį. ■

Sanglaudos politika – reali pridėtinė vertė regionams

Europą apraizgiusio nepasitenkinimo akivaizdoje, sprendžiant iš daugybės ją krečiančių krizių, Europos Sąjunga privalo tinkamai išnaudoti savo veiksmingiausias politikos sritis. Sanglaudos politika yra viena svarbiausių sričių, ne kartą įrodžiusi galinti padėti atkurti teigiamą ES įvaizdį visuomenėje.

Paul Magnette,
Valonijos Ministras Pirmininkas

2014–2020 m. programavimo laikotarpiu Sąjunga sustiprėjo kaip svarbi investavimo priemonė ir kaip esminis Europos darbotvarkės įgyvendinimo mechanizmas. Sanglaudos politika, tapusi viešųjų ir privačiųjų investicijų į didelės pridėtinės vertės Europos projektus ir bendradarbiavimą visoje Sąjungoje katalizatoriumi, stiprina ES, valstybių narių ir jų regionų solidarumą, tačiau visų svarbiausia – ES ir verslo bei piliečių vienybę.

Sanglaudos forumas yra galimybė Valonijos regionui pademonstruoti pridėtinę vertę, kurią padėjo sukurti sanglaudos politika, ir pristatyti daugybę šios politikos šalininkų.

2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, naudojantis verslo ir darbo vietų kūrimo paramos priemonėmis, kurias finansavo Europos regioninės plėtros fondas, Valonijoje buvo sukurtos 10 996 darbo vietos ir 401 tyrėjas ėmėsi veiklos mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje. Be to, Europos socialinio fondo iniciatyvos

suteikė paramą arba galimybę mokytis milijonui dalyviui, kurių dauguma neturėjo galimybių įsidarbinti.

„Sanglaudos politika yra viena svarbiausių sričių, ne kartą įrodžiusi galinti padėti atkurti teigiamą ES įvaizdį visuomenėje.“

Taip pat būtina pabrėžti integruoto požiūrio į regioninę plėtrą, stiprių ekosistemų ir bendradarbiavimo su kitais Europos regionais svarbą, nepamirštant pažangiosios specializacijos regioninės strategijos, tapusios neįtikėtinais veiksminga koordinavimo priemone, kūrimo. Šis požiūris turi būti ne tik taikomas, bet ir toliau tobulinamas, siekiant užtikrinti, kad sanglaudos politika liktų svarbiausiu visoje ES įgyvendinamų regioninių strategijų mechanizmu.

Tęsiant Baltosios knygos dėl Europos ateities pradėtas diskusijas būtina užtikrinti, kad sanglaudos politika liktų šių diskusijų dėmesio centre. Dvidešimt aštuonioms, o netrukus jau dvidešimt septynioms valstybėms narėms stengiantis iš naujo įtvirtinti Europos projekto esmę, ES neturėtų atsisakyti šios žmonių solidarumo politikos ir tapti svetima savo piliečiams. Priešingai, ES turėtų stiprinti šią politiką, kad galėtų įveikti patį sunkiausią jai kilusį uždavinį – sukurti stiprią Europą, kurią sietų turtin gas paveldas ir bendra ateitis. Tokią Europą, kuri „vieningai kalbėtų visomis savo kalbomis ir visa širdimi“.

Wallonie

Korekcijų atlikimas ir augimo siekis

Pokyčiai ES sanglaudos politikos kontekste reiškia krypties kaitą, pagrįstą nuostata, kad regionų vystymosi srityje yra svarbus teritorinis požiūris.

Tuo pat metu Graikijos ir Europos ekonomikų kryptis yra susijusi su pasaulio ekonomikos srities plėtra. Vertinant Europos lygiu, dėl krizės pobūdžio ir glaudžių ryšių tarp šių ekonomikų reikia naujos tarptautinio supratimo ir koordinuotų veiksmų formos.

Atsižvelgiant į tai, sanglaudos politika yra vienas pagrindinių struktūros ramsčių. Graikijos regionai – įskaitant Kretos regioną – gavo nemažai lėšų, nes per pastaruosius du dešimtmečius į mūsų šalį buvo pervesta apie 64 mlrd. EUR Bendrijos išteklių.

„Raginama, kad vykdant sanglaudos politiką būtų padedama siekti nacionalinių ir regioninių ekonomikų atsigavimo.“

Šie ištekliai padėjo reikšmingai išvystyti infrastruktūros tinklą, didinti verslumą, modernizuoti viešąjį administravimą ir gerinti žmogiškuosius išteklius. 2007–2013 m. laikotarpio vertinimas rodo, kad, ypač konvergencijos regionuose, struktūriniai fondai užtikrino BVP padidėjimą 4 %. Be to, buvo sukurta 122 000 naujų mažųjų bei vidutinių įmonių ir 322 000

Stavros Arnaoutakis,
Kretos regiono gubernatorius

darbo vietų. Iš viso pasinaudojant visų fondų lėšomis buvo sukurta daugiau nei 940 000 naujų darbo vietų.

Kadangi ekonomikos krizė paveikė daugelį Europos regionų, raginama, kad vykdant sanglaudos politiką būtų padedama siekti nacionalinės ir regioninės ekonomikos atsigavimo. Pagal 2014–2020 m. laikotarpio taikomą reguliavimo sistemą esame skatinami nukreipti turimus išteklius į tuos sektorius ir veiklą, kur gaunamas didžiausias augimas.

Šiuo metu politikos formuotojai, mokslininkai ir kitos suinteresuotosios šalys diskutuoja apie sanglaudos politikos pridėtinę vertę ir veiksmingumą.

Kaip Kretos – Europos salos regiono – atstovas norėčiau pabrėžti, kad sanglaudos politika yra gyvybiškai svarbi politika Europos regionų pažangai ir piliečių gerovei užtikrinti. Ji yra vienas pagrindinių Europos Sąjungos ramsčių ir ji turi būti tęsiama pasibaigus dabartiniam programavimo laikotarpiui. Iš tiesų, reikėtų apsvarstyti papildomos paramos gali-

mybę, kad ši politika būtų pajėgi atlikti tą vaidmenį, kurį ji raginama atlikti.

Dėl šios priežasties, mes visi, atstovaujantys Europos regionams, privalome pabrėžti šios politikos naudą ir reikšmę, siekdami apsaugoti ją nuo trumparegiškų politinių sumetimų. Esame pasirengę įsitraukti į prasmingą dialogą, kuriame bus nustatytos reikiamos institucinės korekcijos, procedūrų supaprastinimai ir strateginės galimybės, stiprinsiantys sanglaudos politiką ir suteiksiantys galimybę pasiekti akivaizdžių rezultatų tiek Europos, tiek tarptautiniu lygiu. ■

Περιφέρεια Κρήτης
Region of Crete

Sanglaudos politikos svarba inovacijų diegimui Švedijos regionuose

Šiuo metu ES jaučiamos trinties fone kaip niekada yra svarbi stipri sanglaudos politika.

Lena Micko,
Švedijos vietos valdžios institucijų
ir regionų asociacijos (SALAR)
prezidentė

Šiuo metu ES susiduria su didžiuliais iššūkiiais. Pabėgėlių srautas kelia nemenką įtampą ne tik atskiroms valstybėms narėms, bet ir Europos bendradarbiavimui. JK referendumo rezultatas sujungia Europos sanglaudos pamatus. Be to, ES susiduria su didžiuliais pasauliniais iššūkiiais, kaip antai klimato kaita, urbanizacija, visuomenės senėjimu ir struktūriniais iššūkiiais darbo rinkoje, atsirandančiais dėl sparčios techninės raidos. Būsimojoje finansinėje programoje būtina atsižvelgti į šiuos iššūkius.

Į daugelį jų atsižvelgiama ir dabartinėje sanglaudos politikoje. Ji padeda susitelkti vietos ir regionų lygmenyse, kai reikia pasiekti konkrečių rezultatų. Esu įsitikinusi, kad ir būsimojoje daugiametėje finansinėje programoje šiai politikai turi tekti svarbus vaidmuo.

Sanglaudos politika padeda vietos valdžios institucijoms ir regionams įgyvendinti Europos projektą. Vietos lygmenyje ES tampa matoma, o šios investicijos turi realios reikšmės piliečiams. Sanglaudos politika gali turėti lemiamos įtakos atstant dalį prarasto pasitikėjimo ES.

Švedijoje Europos socialinis fondas (ESF) suteikė pagalbą daugybei naujai atvykusių imigrantų daugelyje komunų ir regionų. Pavyzdžiui, siekiant padėti naujai atvykusioms imigrantėms įgyti profesinę kvalifikaciją ir susirasti darbą, finansuojamos orientavimo ir kalbos mokymo priemonės. Beje, SALAR nuomone, orientavimo priemonės teks šiek tiek pakoreguoti.

Manome, kad integracijos iniciatyvoms įgyvendinti lėšas galima panaudoti dar veiksmingiau. Mes pasisakome už naujai atvykusių imigrantų užimtumo iniciatyvą ESF, panašią į jaunimo užimtumo iniciatyvą, kurią Europos Komisija ėmėsi įgyvendinti dabartiniu programavimo laikotarpiu.

Ši iniciatyva būtų skirta toms valstybėms narėms ir regionams, į kuriuos atvyko daugiausiai imigrantų. Jos tikslas būtų sukurti sąlygas šios tikslinės grupės integracijai ir mokymui. Taip ESF patenkintų gebėjimų ir įgūdžių poreikius regionų lygmeniu.

Švedijoje sanglaudos politika taip pat atlieka svarbų vaidmenį diegiant inova-

“Sanglaudos politika padeda vietos valdžios institucijoms ir regionams įgyvendinti Europos projektą. Vietos lygmenyje ES tampa matoma, o šios investicijos turi realios reikšmės piliečiams.”

cijas regionuose. Pažangioji specializacija yra itin sėkmingas būdas telkti išteklius regionų lygmenyje. Ji grindžiama konkrečiais kiekvieno regiono pajėgumais ir turi įtakos visos Europos vystymuisi. Didesnis dėmesys pažangiajai specializacijai kitu programavimo laikotarpiu užtikrintų strateginę projektų sąsają, geresnę sąveiką su kitomis ES programomis ir didesnę papildomumą bei glaudesnę Europos regionų bendradarbiavimą. ■

Swedish Association
of Local Authorities
and Regions

Švedijos vietos valdžios institucijų ir regionų asociacijai priklauso visos 290 Švedijos komunų ir 20 lenų tarybų. SALAR atstovauja ir veikia savo iniciatyva, siekdama užtikrinti komunoms bei regionams geresnes savivaldos sąlygas.
<https://skl.se/english>

Kaip dirbant vietoje įveikti regionų skirtumus

Čekijos vietos valdžios institucijos, kurios kreipiasi dėl Europos paramos, turi atitikti tam tikras išankstines sąlygas, visų pirma mažinti biurokratizmą, atsisakyti dažnų patikrinimų ir įdiegti tinkamą sistemą.

František Lukl,
Čekijos miestų ir savivaldybių sąjungos prezidentas

2007–2013 m. programavimo laikotarpiu Čekijos vietos valdžios institucijos, gavusios Europos paramą, įgyvendino daugiau kaip 23 000 projektų, kurių vertė didesnė nei 153 mlrd. CZK (maždaug 5,46 mlrd. EUR). Taigi, ES lėšos buvo ir tebėra svarbi viešojo sektoriaus finansavimo dalis. Nemenka lėšų dalis buvo investuota į aplinką ir mažesnius projektus, kurie yra svarbūs vietos plėtrai.

Siekdami naudoti konkrečiai vietai ir jos gyventojams, miestai ir kaimai galėtų gauti dvigubai daugiau europinių lėšų, nei tai buvo galima padaryti pirmuoju programavimo laikotarpiu. Galimybė naudotis ekonominiais, socialiniais ir teritoriniais sanglaudos politikos fondais buvo, yra ir, tikėkimės, liks vienu svarbiausių privalumų, kurį Čekija įgijo įstojudama į ES.

Kalbant apie veiksmingą įsisavinimą, būtina sanglaudos politika turėtų būti grindžiama atskirų šalių regioninių ir nacionalinių strategijų pasiektais rezultatais. Trumpai tariant, ji turi būti grindžiama konkrečiais atitinkamos šalies poreikiais. Atitinkamos bendradarbiavimo su regionų partneriais nuostatos akivaizdžiai parodo, kokias sanglaudos politikos sritis reikia akcentuoti ir remti.

“Pirma, tai didžiulė administracinė našta ir sudėtingos bei skirtingos taisyklės, kuriomis sunku vadovautis, visų pirma mažesniems miestams ir savivaldybėms.”

Teritorinius poreikius galima įvertinti tik vietoje, iš apačios, o tai reiškia, kad būtina skatinti teritorinį požiūrį. Taigi, pagrindinis dėmesys turėtų būti skiriamas regionų ekonominių skirtumų įveikimui. Jau dabar aišku, kad sanglaudos politika neturėtų susitelkti vien į ekonominius ar investavimo klausimus. Ji turėtų prisidėti prie atokių kaimo, kalnuotų ir periferinių vietovių patrauklumo, skirdama paramą jų plėtrai ir užimtumo bei gyvenimo kokybės gerinimui. Būtina siekti, kad žmonės liktų šiose vietovėse ir rūpintųsi jų plėtra.

Aš, kaip Čekijos miestų ir savivaldybių sąjungos prezidentas ir Čekijos miesto Kijovo meras, norėčiau akcentuoti tam

tikras kliūtis, trukdančias savivaldybėms pasinaudoti sanglaudos politikos priemonėmis. Pirma, tai didžiulė administracinė našta ir sudėtingos bei skirtingos taisyklės, kuriomis sunku vadovautis, visų pirma mažesniems miestams ir savivaldybėms. Štai kodėl šioms vietos valdžios institucijoms sunkiau sekasi gauti Europos paramą.

Kita didžiulė problema Čekijoje – sudėtinga kontrolės sistema. Vieną ir tą patį projektą tikrina skirtingos kontroliuojančios institucijos, kurios dažnai pateikia skirtingas išvadas. Taigi, savivaldybėms nuolat tenka bijoti sankcijų. Tai turi neigiamos įtakos Europos paramos gavimo sistemos stabilumui ir netgi atgraso daugelį vietos savivaldybių nuo ES finansuojamų projektų įgyvendinimo.

Ruošiantis kitam programavimo laikotarpiui, būtina atsižvelgti į vietos lygmens informaciją ir patirtį. Reikėtų sumažinti Europos projektų administravimo našta ir supaprastinti paramos teikimo sistemą bei patikras. Tik tuomet vietos valdžios institucijoms kils noras (ir atsiras drąsos :-)) įgyvendinti Europos lėšomis finansuojamus projektus ir siekti pagrindinio sanglaudos politikos tikslo – mažinti regionų atotrūkį. ■

Svaz měst a obcí
SMO
ČESKÉ REPUBLIKY

Čekijos miestų ir savivaldybių sąjunga yra savanoriška, nepolitinė ir nevyriausybinė organizacija, įkurta kaip juridinių asmenų interesų grupė:
<http://www.smocr.cz/default.aspx?languageCode=EN>

Piliečių informuotumas ir suvokimas apie ES regioninę politiką gerėja

Naujausia (2017 m. pavasario) Eurobarometro apklausa apie regioninę politiką pateikia daugybę įdomių rezultatų, kurie suteikia vertingos informacijos visiems, dirbantiems ES regioninės politikos komunikacijos srityje.

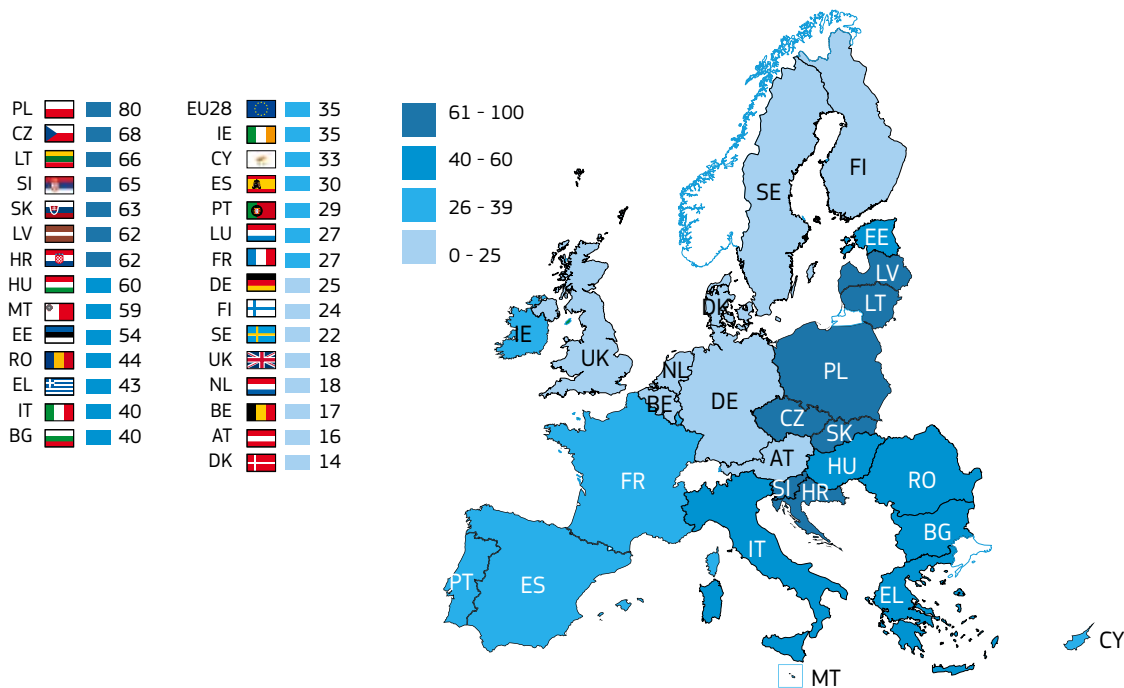
Europos Sąjungos solidarumo fondas – labai populiarus
Pirmą kartą piliečių buvo klausama apie Europos Sąjungos solidarumo fondą. Net 59 % teigė apie jį girdėję (iš jų 38 %

negalėjo pasakyti, ar šio fondo parama buvo skirta jų šaliai). Šis įspūdingas rezultatas gali būti susijęs su tuo, kad informacija apie pagalbą nelaimės atveju yra skelbiama per nacionalinės televizijos žinias žiūrimiausiu laiku visoje Europoje.

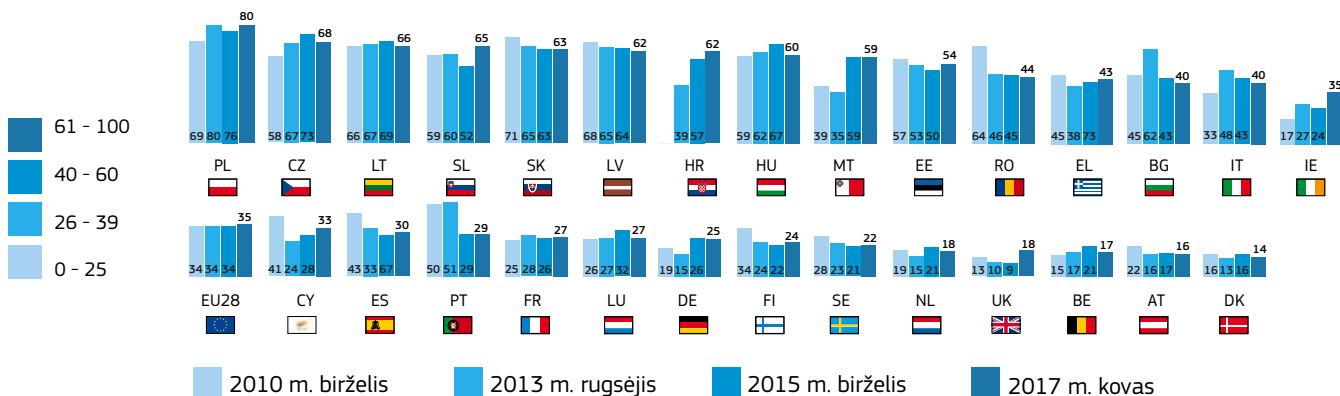
Geresnis informuotumas ir palankus vertinimas

Palyginti su 2015 m. atlikta apklausa, informuotumo apie ES regioninės politikos projektus lygis ES lygmenyje yra šiek tiek aukštesnis: 35 % respondentų teigė girdėję apie ES bendro finansavimo projektus savo mieste ar regione. Tokių padaugėjo

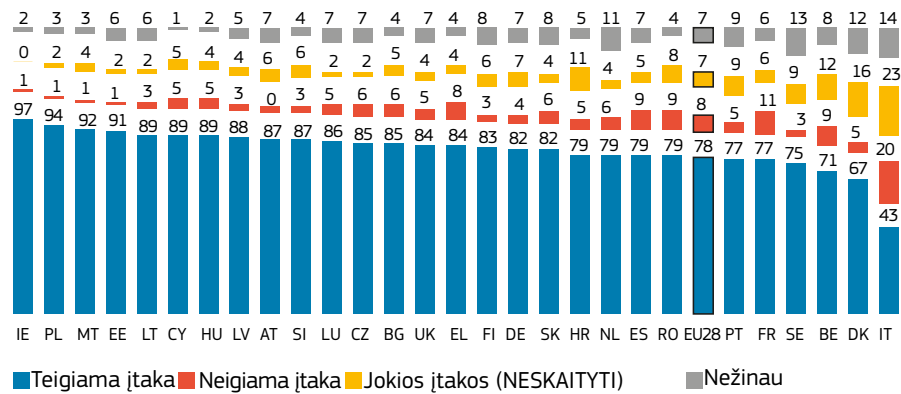
1 ir 2 grafikas Europa teikia finansinę paramą regionams ir miestams. Ar jūs esate girdėjęs (-usi) apie kokius nors ES bendro finansavimo projektus vietovės, kurioje jūs gyvenate, gerinimui? (% – TAIP)

2 grafikas

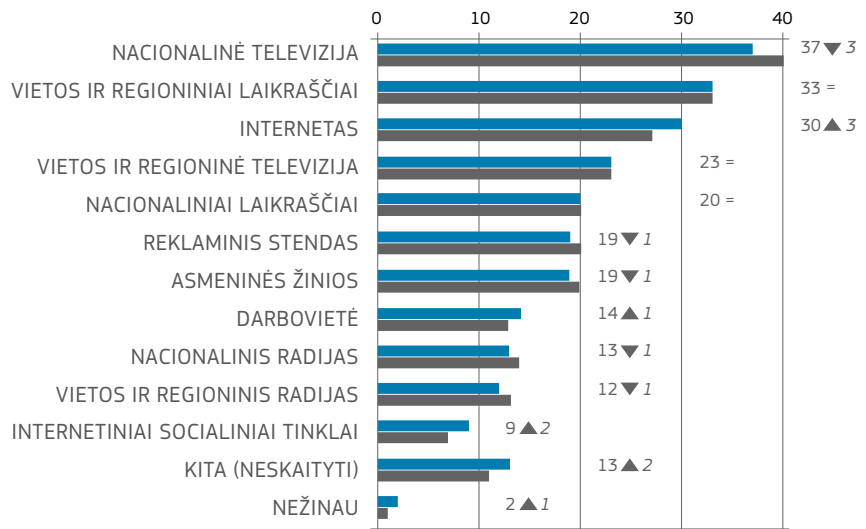

3 grafikas Turint omenyje visus projektus, apie kuriuos girdėjote, ar ši parama, jūsų manymu, turėjo teigiamos ar neigiamos įtakos jūsų miesto arba regiono vystymuisi? (% – TAIP)

4 grafikas Iš kur apie tai sužinojote? Ir kada? (galimi keli atsakymai) (% – ES)

■ 2017 m. kovas
■ 2015 m. birželis

1 procentiniu punktu (pp). Šis rodiklis įvairiose šalyse labai skiriasi – nuo 80 % Lenkijoje, 68 % Čekijoje ir 66 % Lietuvoje iki 14 % Danijoje, 16 % Austrijoje ir 17 % Belgijoje. Žr. **1 grafiką**.

Labiausiai informuotumas pagerėjo Slovėnijoje (+ 13 pp), Airijoje (+ 11 pp) ir Jungtinėje Karalystėje (+ 9 pp), o pablogėjo Vengrijoje (- 7 pp), Čekijoje (- 5 pp) ir Liuksemburge (- 5 pp). Ši tendencija pavaizduota **2 grafike**.

Atkreipti piliečių dėmesį verta tik tuomet, jei ES investicijos regionuose yra vertinamos palankiai. Rezultatai yra džiuginantys: 78 % respondentų, teigusių, kad jie žino apie tokius projektus, išreiškė teigiamą nuomonę apie jų poveikį (žr. **3 grafiką**). Tai yra 3 procentiniais punktais daugiau ne praėjusioje apklausoje. Daugiau kaip du trečdaliai visų valstybių narių (išskyrus Italiją) gyventojų pripažįsta teigiamą šių investicijų poveikį. Palankiausiai jos vertinamos Airijoje (97 %), Lenkijoje (94 %) ir Maltoje (92 %).

Kokie pagrindiniai informacijos šaltiniai?

Taip pat apklausoje pateikiama išsami informacijos šaltinių, iš kurių piliečiai sužinojo apie ES regioninės politikos projektus,

analizė. Pagrindiniu informacijos šaltiniu išlieka nacionalinė ir regioninė televizija (ją paminėjo 60 % respondentų), nacionaliniai ir regioniniai laikraščiai (53 %) ir internetas bei socialinė žiniasklaida (39 %) (buvo galima rinktis kelis atsakymo variantus). 19 % respondentų nurodė, kad reklaminius bei atminimo stendus taip pat yra svarbūs informacijos šaltiniai (žr. **4 grafiką**). ■

PAGRINDINIŲ REZULTATŲ APŽVALGA NACIONALINĖSE INFORMACIJOS SUVESTINĖSE

Skaitytojai, norintys susipažinti su pagrindiniais konkrečios šalies rezultatais, juos ras regioninės politikos informacijos suvestinėse, kurios pateikiamos visomis nacionalinėmis kalbomis ir anglų kalba (žr. <http://europa.eu/!fp74dJ>). Ieškantiems išsamesnės šalių analizės siūlome susipažinti su Eurobarometro ataskaita arba duomenų rinkiniais.

Kaip padidinti ESI fondų naudą

Panorama kalbina EBPO generalinio sekretoriaus pavaduotoją Mari Kiviniemi. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija aiškina teritorinių iniciatyvų ir veiksmingo Europos finansavimo priemonių koordinavimo bei pritaikymo svarbą siekiant pagerinti investicijų poveikį vietos, nacionaliniu bei regionų lygmeniu visoje ES.

Koks yra bendras EBPO požiūris į Europos struktūrinius ir investicijų fondus?

Europos struktūriniai ir investicijų fondai yra svarbus ES politikos priemonių rinkinio teritorinis dėmuo. Pastaraisiais metais šie fondai tapo struktūrinės politikos dalimi, turint omenyje vis didėjantį jų dėmesį pagrindiniams ekonomikos augimo veiksniams, įskaitant infrastruktūrą, inovacijas ir gebėjimus. ESI fondai turėtų ir toliau susitelkti į šiuos augimą skatinančius tikslus ir nepasiduoti didėjančiam spaudimui nukreipti savo lėšas kitiems poreikiams. Tačiau šias politikos sritis reikia labai gerai apsvarstyti. Pirma, fondus reikia diferencijuoti regionuose siekiant užtikrinti, kad jie suteiktų pirmenybę būtiniausiems kiekvienos vietos poreikiams. Antra, ES regioninėje politikoje reikia numatyti papildomumą, užtikrinantį, kad fondai ne keičia nacionalines viešąsias išlaidas, bet jas papildo, ir veiksmingą lėšų panaudojimą.

Ir trečia, bet ne mažiau svarbu, yra užtikrinti, kad jie būtų tinkamai koordinuojami visuose valdžios lygmenyse ir suderinti su nacionaliniais, regiono bei vietos investiciniais sprendimais, nes tai pagerintų investicijų veiksmingumą.

Koks turėtų būti šių fondų vaidmuo ES biudžete ir apskritai siekiant ekonominės politikos tikslų?

Lyginant su EBPO standartais, rezultatais grindžiamo ES biudžeto sudarymo sistema yra viena pažangiausių standartinių rezultatais grindžiamo biudžeto sudarymo sistemų. Remiantis baigiama rengti EBPO analize, ES biudžeto sudarymo praktika apima daugybę veiksmingų ir naujoviškų aspektų, kuriuos galėtų pritaikyti nacionalinės valdžios institucijos, vykdančios

“ ESI fondai yra viena iš nedaugelio ES šalių solidarumo priemonių, itin svarbi euro zonos šalims, kurios negauna tarpvalstybinių pervedimų iš biudžeto. ”

rezultatais grindžiamo biudžeto sudarymo reformas. „ES biudžeto kryptis – konkretūs rezultatai“ yra puiki iniciatyva, kurios tikslas toliau stiprinti sąsajas tarp panaudotų lėšų ir matomo poveikio. EBPO nuomone, ES biudžeto sudarymui būtų naudinga nustatyti aiškius ir glaustus ekonominės bei kitų politikos sričių išankstinius ir baigiamuosius tikslus bei rezultatus, padėsiančius Parlamentui ir Tarybai aktyviau įsitraukti į ES biudžeto politiką.

“*ESI fondų unikali savybė yra ilgesnis prisiimtų įsipareigojimų įvykdymo laikotarpis, kuris yra ilgesnis nei septyneri metai, lyginant su trumpesniais už Europos ribų esančių šalių teritorinės politikos numatytais laikotarpiais.*”

Kaip numatyta EBPO integracinio augimo darbotvarkėje, iš ES biudžeto finansuojami veiksmai, susiję su augimo ir sanglaudos tikslais. Atsižvelgiant į tai, kad fondai tvirtai orientuoti į investicijas, jie turėtų siekti tikslo didinti Europos ekonomikos produktyvumą. Be to, fondai yra viena iš nedaugelio ES šalių solidarumo priemonių, itin svarbi euro zonos šalims, kurios negauna tarpvalstybinių pervedimų iš biudžeto. Beje, ne mažiau svarbus ir investicijų pobūdis, nes Europos pridėtinė vertė gali tapti sunkiau apibrėžiama, ypač kai ištekliai skiriami trumpalaikiai pagalbai.

Kokios būtinos svarbiausios sąlygos, norint padidinti jų poveikį ir veiksmingą įgyvendinimą?

Svarbu, kad ESI fondų investicijos skatintų augimą, siekiant sustiprinti jų poveikį viešųjų finansų struktūros ir veiksmingumo atžvilgiu. Įtraukus „sutelktines“ nacionalines viešąsias lėšas ir privačias investicijas, jie gali užtikrinti didesnes investicijas ir produktyvumą. Tinkamos valdymo sistemos, padedančios geriau koordinuoti investicijas visose valdžios institucijose, ir administracinių gebėjimų tobulinimas yra būtini, norint užtikrinti maksimalų jų poveikį nacionaliniu ir regionų lygmeniu. Norėdama padėti suvaldyti šią abipusę priklausomybę nuo viešųjų investicijų, EBPO parengė 12 veiksmingų viešųjų investi-

cijų vyriausybės lygmeniu principų, kuriuos patvirtino Europos regionų komitetas. Gairėse aiškinama, kaip spręsti problemas, susijusias su vertikaliuoju koordinavimu, horizontaliuoju koordinavimu skirtingose jurisdikcijose investuoti reikiamu mastu, regionų pajėgumais ir bendrosiomis sistemos sąlygomis veiksmingoms viešosioms investicijoms.

EBPO rekomendacijose pabrėžiama, kad norint užtikrinti šį koordinavimą, būtinos valdymo priemonės, nes tai negali būti daroma spontaniškai. Tokiomis priemonėmis galėtų tapti dialogo platformos, susitarimai dėl bendro finansavimo ir finansinės paskatos koordinuoti. Tam tikrais atvejais geresnį viešųjų investicijų valdymą galėtų užtikrinti sąlygos. ES *ex ante* sąlygos, nustatytos 2014–2020 m. finansiniu laikotarpiu, užtikrina ESI fondų bendrai finansuojamų investicijų ir ES lygmens politikos tiesioginį ryšį bei skatina geresnį lėšų panaudojimą užtikrinančias politines reformas.

Kaip vertintumėte Europos sanglaudos politiką ir šiuos fondus lyginant su ES nepriklausančių šalių teritorinės politikos kryptimis?

Labai sunku įvertinti kokios nors politikos poveikį konkrečios šalies, regiono ar vietos ekonomikos rezultatams. Kalbant apie ESI fondus, pastaruoju dešimtmečiu daugelis šalių, kuriose šie fondai prisi-

dėjo prie konvergencijos, atsižvelgdamos į finansų krizės padarinius sugriežtino savo fiskalinę politiką, todėl Europoje gerokai sumažėjo viešųjų investicijų. Beje, tuo laikotarpiu šie fondai buvo vieni pastoviųjų investicijas remiančių šaltinių, visų pirma regionuose.

ESI fondų unikali savybė yra ilgesnis prisiimtų įsipareigojimų įvykdymo laikotarpis, kuris yra ilgesnis nei septyneri metai, lyginant su trumpesniais už Europos ribų esančių šalių teritorinės politikos numatytais laikotarpiais. ESI fondai užtikrina ilgalaikės struktūrinės pertvarkos politikos priemonę, padedančią regionų ekonomikai numatyti pokyčius ir prie jų prisitaikyti, kad galėtų pasiūlyti gyventojams perspektyvią vystymosi alternatyvą. EBPO priklausančiose šalyse atlikti tyrimai atskleidžia du pagrindinius sėkmingai veikiančios teritorinės politikos elementus. Pirma, poreikis sukurti veiksmingas miestų ir kaimo vietovių sąsajas, kalbant apie infrastruktūros politiką, teritorijų planavimą, darbo rinkos integraciją ir valdymo sprendimus. Antra, užsienio prekybai atviro sektoriaus, t. y. tarptautinę konkurenciją patiriančių sričių, svarba, kad atsiliekantys regionai galėtų pasivyti labiau išsivysčiusius regionus. Mūsų tyrimai rodo, kad besivejantys regionai labiau specializuojasi užsienio prekybai atviro sektoriaus veikloje. ■

Teritorinės priemonės prioritetiniams regiono ir vietos klausimams spręsti

Darnus visos Europos vystymasis ne tik pagerins jos ekonominį patrauklumą, bet ir sustiprins jos galimybes įveikti esamas ir būsimas finansines, ekonomines bei socialines krizes.

Sanglaudos politika, akcentuota Lisabonos sutartyje, išlieka svarbi ir šiandien. Vystymosi skirtumų mažinimas yra lemiamas Europos konkurencingumo pasaulio lygmeniu veiksnys. Geriausiai tai atspindi ES institucijų patvirtintas faktas, kad kiekvienas į sanglaudos politiką investuotas euras vidutiniškai atneša 2,75 EUR grąžą, nepaisant pernelyg didelio biurokratizmo ir sudėtingų šios politikos priemonių.

“*Būtina iš esmės keisti ES piliečių informavimo apie sanglaudos politikos poveikį sistemą. Sanglaudos politikos poveikis yra neabejotinas, tačiau nežinomas ES piliečiams.*”

Spartesnė daugelio Europos vietovių plėtra skatina kuo geriau išnaudoti turimą potencialą ir stiprina šių vietovių patrauklumą investuotojų, turistų bei kitų partnerių iš viso pasaulio akyse.

Sanglaudos politika atneša išmatuojamų rezultatų, kaip antai Lenkijoje, kurioje buvo vykdoma vietovių, įtrauktų į specialią programą „Rytų Lenkija“, plėtra ir kurioje kaimo vietovių vystymosi rodikliai sparčiau auga, palyginti su miestais.

Vienas didžiausių sanglaudos politikos privalumų yra veiksmų koncentravimas prioritetinėse srityse. Ruošiantis nauja-

Andrzej Porawski,
Lenkijos miestų asociacijos
prezidentas

jam programavimo laikotarpiui, šiuos prioritetus reikėtų pakoreguoti ir pritaikyti juos prie sparčiai kintančių poreikių ir iššūkių. Beje, nustatant konkrečius prioritetinių sričių tikslus taip pat reikėtų taikyti daugiau lankstumo.

Todėl svarbu, kad regionų ir vietos valdžios institucijoms būtų suteikta galių konkrečioms pasirinktų veiksmų tikslams nustatyti. Regionų ir vietos (kalbant apie miestų funkcinės vietoves) veiksmų programos turi tapti sanglaudos politikos įgyvendinimo priemonėmis. Šias programas, sukurtas ir vykdomas vadovaujantis teritoriniu veiksmų principu, turėtų valdyti regionų valdžios institucijos arba vietos valdžios institucijų konsorciumai.

Teritorinės priemonės turėtų padėti miestų funkcinėms vietovėms įveikti iššū-

kius, susijusius su optimaliu vietos išteklių naudojimu ir gyvenimo sąlygų bei verslo aplinkos gerinimu. Be to, reikia priemonių, kurios padėtų kaimo vietovėms aktyviau įsitraukti į plėtros procesus. Dėl specifinio iššūkių, su kuriais susiduria šios vietovės, pobūdžio veiksmų programose turi būti numatytos teritorinės priemonės, atsižvelgiant į Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai išteklius.

Būtina iš esmės keisti ES piliečių informavimo apie sanglaudos politikos poveikį sistemą. Sanglaudos politikos poveikis yra neabejotinas, tačiau nežinomas ES piliečiams, kurie nežino apie šios politikos rezultatų socialinėje, ekonominėje, aplinkos, kultūros ir civilizacijos srityse svarbą. Galiausiai sanglaudos politika gali itin svariai prisidėti prie ES tapatybės krizės įveikimo, juolab, kad jos poveikiu, visų pirma daugėjančiais užsakymais, eksporto augimu, kapitalo išlaidomis ir naujomis darbo vietomis, gali džiaugtis ir naudos gavėjai, ir labiau išsivysčiusios teritorijos. ■

Lenkijos miestų asociacija padeda šalies miestams spręsti socialinio bei ekonominio vystymosi klausimus ir dalytis gerąja patirtimi apie šiuolaikišką ir pažangų bendruomenių valdymą. Ji bendradarbiauja su viešaisiais ir privačiais subjektais, siekdama sudaryti kuo geresnes sąlygas miestams teikti aukščiausios kokybės viešąsias paslaugas.

<http://www.zmp.poznan.pl/en>

Sanglaudos politikos po 2020 m. lankstumas, paprastumas, konkurencingumas ir novatoriškumas

Šiuo metu Europos Sąjunga susiduria su nenumatytais ir precedento neturinčiais iššūkiais. Būtina sutelkti dėmesį į viešąsias ir privačiąsias investicijas, stiprinti ES konkurencingumą ir geriau suderinti įvairias strategijas bei jų sąsajas su nacionalinėmis sektorių ir regionų strategijomis.

Iskra Mihaylova
EP regioninės plėtros komiteto
pirmininkė

prisidės prie veiksmingo ir efektyvaus Sąjungos fondų lėšų naudojimo. Būtina užtikrinti didesnę ESI fondų, ESIF ir kitų finansinių priemonių papildomumą, padėsiantį šalims ir regionams išnaudoti visas augimo galimybes ir padidinti savo našumą bei konkurencingumą.

Taip pat norėčiau pabrėžti, kad svarbu pratęsti EFSI veiklą ir baigti 2014–2020 m. Finansinio reglamento bei susijusių dokumentų peržiūrą – tai atvers kelią lankstumui, supaprastinimui, svertu poveikiams ir didesnėms investicijoms.

Itin svarbu sukurti bendradarbiavimo mechanizmus ir plataus masto institucines platformas, siekiant užtikrinti geresnę matomumą ir informuotumą apie sėkmės istorijas ir gerą patirtį, įgytą įsisavinant ESI fondų lėšas. ■

Sanglaudos politika išlieka pagrindinė investavimo politika ir gali svariai prisidėti prie tvaraus Europos vystymosi siekiant ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos Europoje. Šie tikslai yra kaip niekada svarbūs, turint omenyje krizes, kurios kelia grėsmę Europos projekto esmei.

Regioninės plėtros komitetas glaudžiai bendradarbiauja su Europos Komisija, Taryba, Regionų komitetu ir regionų bendradarbiavimo organizacijomis. Pagrindinį dėmesį skiriame sanglaudos politikos įgyvendinimui ir jo kontrolei, bendram šios politikos poveikiui ir tolesniam jos plėtojimui.

Būsima atnaujinta sanglaudos politika turi būti grindžiama į rezultatus orientuoto biudžeto sudarymu, *ex ante* sąlygomis ir paramos telkimu pagal temas, tačiau pakankamai lanksti, kad galėtų reaguoti į konkrečius netikėtai atsiradusius poreikius. Būtina išsaugoti sąsajas su Europos semestru ir ES ekonomikos valdymo procesu, siekiant užtikrinti tin-

kamą Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) investavimo sistemą.

Europos teritorinis bendradarbiavimas (INTERREG), prisidedamas prie teritorinės sanglaudos stiprinimo, įrodė savo veiksmingumą bei pridėtinę vertę siekiant ES tikslų ir turi likti svarbia priemone po 2020 m.

“*Struktūrinių reformų rėmimo programos pratęsimas prisidės prie veiksmingo ir efektyvaus Sąjungos fondų lėšų naudojimo.*”

Urbanizacija taps pagrindinė artimiausių kelių dešimtmečių tendencija, todėl itin svarbus geresnis ES politikos sričių, turinčių įtakos miestams, koordinavimas.

Būtina geriau koordinuoti ES prioritetus ir nacionalinius, regionų bei vietos poreikius. Atsižvelgiant į tai, struktūrinių reformų rėmimo programos pratęsimas

Europos Parlamentas

Dviguba sanglaudos politikos po 2020 m. vizija

Pasienio miestų dvynių Valgos ir Valkos merai pristato savo viziją ir svajones apie ES regioninę ir miestų politiką po 2020 m.

Valgos (Estija) ir Valkos (Latvija) miestai yra puikus pavyzdys, kaip dvi kaimyninės šalys puoselėja pagrindines ES vertybes. Tai laisvas žmonių, darbuotojų, kapitalo ir paslaugų judėjimas, skatinantis abiejų šalių – Latvijos ir Estijos – plėtrą. Taigi, bendri projektai yra ir šiandienos, ir rytojaus būtinybė.

Vents Armands Krauklis,
Valkos (LV) meras

Kalev Härk,
Valgos (EE) meras

“Mūsu miestai yra pasiryžę rodyti pavyzdį panašioms vietovėms ir miestams, nes mes turime bendros plėtros patirties, geros valios ir planų.”

Šį bendradarbiavimą sustiprins ES projektas „Miestų dvynių Valgos ir Valkos centro plėtra“, kuris taip pat yra puikus ES rūpinimosi regionų plėtra pavyzdys. Reikia paminėti, kad architektai iš Ispanijos, Estijos, Latvijos ir Italijos pavers šias vizijas realybe.

Tikimės, kad su Latvijos ir Estijos vyriausybių bei ES institucijų pagalba mums pavyks realiai suvienyti savo miestus ir džiaugtis bendra aukšto lygio medicinos pagalba, geresne švietimo sistema ir bendra verslo aplinka bei darbo rinka.

Teisės aktų skirtumai, įskaitant mokesčius, neturėtų trukdyti mūsų plėtrai. Miestams dvyniams reikia specialių įstatymų ir šalių susitarimų Europos lygmeniu.

Mūsų miestai yra pasiryžę rodyti pavyzdį panašioms vietovėms ir miestams, nes mes turime bendros plėtros patirties, geros valios ir planų. Šiuo

metu, kai kyla ginčų dėl ES ateities, mūsų sėkmės istorija gali pasitarnauti puikiu pavyzdžiu, įtikinsiančiu euroskeptikus, kad ES yra vienintelė galimybė išlikti konkurencingu pasaulyje. ■

1 city, 2 states

VALGA • VALKA

Sanglauda per įtrauktį – mūsų ateities iššūkis

Dažnai girdime, kad Europos Sąjunga atitrūkusi nuo žmonių ir rūpinasi vien ekonomine politika. Norėčiau pakviesti visus kritikus apsilankyti Santa Koloma de Gramenete ir savo akimis pamatyti, kaip struktūrinė politika tiesiogiai ir akivaizdžiai pakeitė daugelio žmonių gyvenimą.

Katalonijos miesto Santa Koloma de Grameneto gyventojai gali mėgautis puikia atkurto Besos vandens parko gamta, užsukti į priešais verslo centrą esančią viešąją biblioteką, paplaukioti sporto centre arba apsipirkti prekybos centre „Fondo“, belaukdami iš tame pačiame pastate esančio valstybinio darželio išeinančių savo vaikų. Ten pat galima pasivaikščioti gatvėmis, kurios, kaip ir pirmą paminėtos vietos, buvo sutvarkytos sanglaudos politikos lėšomis.

Mes iškart supratome, kad tokia metropoliniame mieste, kuris turi mažai finansinių išteklių, kaip mūsų, projektams įgyvendinti būtina užsitikrinti finansavimą. Konkrečius Katalonijos veiksmų programoje numatytus veiksmus mums padėjo įgyvendinti Bendrijos iniciatyva URBAN I, prie kurios finansavimo prisideda Sanglaudos fondas. 2014–2020 m. laikotarpiu toliau įgyvendiname integruotosios tvarios miestų plėtros strategijas.

Xavier Valderrama,
Europos miestų plėtros projektų
koordinadorius, Santa Koloma de
Grameneto miesto taryba

Mums tai yra galimybė tęsti pradėtus darbus, kad miestas taptų damėsnis ir savarankiškesnis. Mes taikome integruotą požiūrį į tvarumą, visuomenės dalyvavimą ir naują mūsų vietos paveldo valdymą.

“Norėčiau pakviesti visus kritikus apsilankyti Santa Koloma de Gramenete ir savo akimis pamatyti, kaip struktūrinė politika tiesiogiai ir akivaizdžiai pakeitė daugelio žmonių gyvenimą.”

Nors sanglaudos politika labai naudinga, Europos miestams tenka susidurti su daugybe iššūkių, iš kurių didžiausią nerimą kelia vis didėjanti gyventojų, kuriems gresia socialinė atskirtis, dalis. Ekonomikos krizė, kuri pasėjo didesnę

nelygybę visuomenėje, yra viena pagrindinių politinio abejingumo, jaučiamo visuose valdymo lygmenyse, priežasčių. Ir vis dėlto, kad ir kiek aiškintume, jog aktyvus visuomenės dalyvavimas ES programose yra svarbus veiksnys siekiant geresnių gyvenimo sąlygų, žmonės vis tiek kaltina institucijas ir permeta joms atsakomybę už tai, kad valdžia pernelyg atitolusi nuo žmonių.

Todėl naujosios sanglaudos politikos po 2020 m. regioninės politikos programose turi būti dar kartą patvirtinti socialinės įtraukties prioritetai. Tiesiog būtina įtraukti reikalavimą, kad miestų plėtros strategijose būtų numatytas kovos su socialine atskirtimi planas bei kiekybiškai įvertinami tikslai ir kad šiam prioritetui būtų skirtas didesnis finansavimas. Nuo šiol mūsų miestų strategijose didžiausias dėmesys turi būti skiriamas tvariai, integruotai ir įtraukiai miestų plėtrai. Visuomenėje neturi būti atstumtųjų. Tik įtrauktis gali užtikrinti sanglaudą, ir tik sanglauda gali užtikrinti plėtrą. ■

Ajuntament
de Santa Coloma
de Gramenet

POKALBIS SU **MICHAEL STORPER**,
LONDONO EKONOMIKOS MOKYKLOS
EKONOMINĖS GEOGRAFIJOS
PROFESORIUMI

Globalizuotame pasaulyje regionai kaip niekada svarbūs

Komisija, prieš paskelbdama diskusijoms skirtą dokumentą dėl globalizacijos suvaldymo, surengė aukšto lygio seminarą tema „Globalizacija. Kuo svarbūs regionai“, kurio metu aptarė augimo geografiją, užimtumą ir nelygbę Europoje, nes kiekvienas ES regionas globalizacijos, technologinių pokyčių ir tvarus vystymosi permainas išgyvena skirtingai. **Seminare dalyvavo ir profesorius Michael Storper.**

Savo kalbą pradėjote šia citata iš The Economist : „Regionų skirtumai yra pernelyg politiškai pavojingi, kad juos būtų galima ignoruoti“. Ir pratęsite, kad šie skirtumai dar labiau išryškina mūsų sprendžiamą dilemą, ar investuoti į labiau išsivysčiusius ar mažiau išsivysčiusius regionus. Taigi, kas svarbiau: efektyvumas ar lygybė?

Šiam aukšto lygio susitikimui kartu su kolegomis **Simona Iammarino** ir **Andres Rodriguez-Pose** parengėme tyrimą „Regioninė plėtra – Europos ateities ekonomikos pagrindas“. Įrodinėjama, kad efektyvumas ir lygybė yra nesuderinami, tačiau tai pasenęs požiūris, jei siekdami efektyvumo, viską koncentruo-

jame dideles pajamas gaunančiuose regionuose tikėdamiesi, kad nauda pasklis po visus kitus regionus.

Skaidos mechanizmas susilpnėjo: gebėjimai bei inovacijos koncentruojasi keliose vietose ir lėtėja migracija, kuri tampa vis labiau selektyvi, kuomet kvalifikuoti žmonės susitelkia vienuose regionuose, o mažiau kvalifikuoti – kituose. Ilgainiui žmonės daugelyje regionų netenka galimybių vystyti savo talentų, tampa vis sunkiau migruoti, o verslininkai negali efektyviai patekti į rinką.

Taigi, politika, investuojanti į ilgalaikius gebėjimus, verslą ir žmones visuose regionuose, yra daug efektyvesnė nei ta

“*Todėl siekiant koncentracijos bei specializacijos naudos ir platesnės jos sklaidos regionuose, reikia šalinti kliūtis, su kuriomis susiduria inovacijos, verslas, gebėjimų ugdymas ir judumas.*”

THE LONDON SCHOOL
OF ECONOMICS AND
POLITICAL SCIENCE ■

politika, kuomet manoma, kad geografinė koncentracija yra naudinga visiems žmonėms visuose regionuose. Tuo pat metu nekyla abejonių, kad susiduriant su nuolat didėjančia pasauline konkurencija reikia ir toliau remti Europos pasaulinio lygio metropolinius regionus ir santalkas. Ši politika grindžiama nauja sąvokos „lygybė“ apibrėžtimi, atsisakant paskirstymo iš stipriausių regionų į visus kitus regionus idėjos ir skatinant visų regionų plėtrą.

Jūs paminėjote talentus. Tikriausiai žinote, kad regioninė politika pristatė naują – pažangiosios specializacijos – koncepciją. Iš esmės tai reiškia, kad regionai skatinami nustatyti savo stipriausias puses bei lyginamuosius pranašumus ir investuoti būtent į šias sritis. Jūs savo pranešime taip pat kalbate apie diferencijavimu grindžiamą politiką. Kuo šios koncepcijos panašios?

Taip, mes siūlome pagilinti pažangiosios specializacijos koncepciją ir suteikti jai papildomų priemonių, kad ji taptų veiksmingesnė. Iš tikrųjų ne visi regionai gali specializuotis tose pačiose srityse, taigi, nėra prasmės siūlyti, kad jie visi siektų tapti „mažu Silicio slėniu“.

Vietoje visaapimančio požiūrio į inovacijas ir specializaciją mes siūlome „plėtos klubų“ koncepciją, taikomą regionams su skirtingu pajamų vienam gyventojui lygiu. Mažas, vidutines ir dideles pajamas gaunančių regionų iššūkiai ir artimiausi tikslai yra labai skirtingi. „Pažangumas“ reiškia, kad regionams reikia suvokti, kuriame plėtos klube jie yra ir kokios yra jų realios pažangiosios specializacijos vidutiniu laikotarpiu. Šis suvokimas suteikia pažangiosios specializacijos koncepcijai daugiau tikslumo.

Pabaigai perfrazuodamas jūsų pranešimo antraštę norėčiau paklausti, ar regionai yra svarbūs globalizuotame pasaulyje?

Tiesą sakant, globalizuotame pasaulyje regionai įgauna vis didesnės svarbos. Ir nors globalizacija kuria gerovę visame pasaulyje – juk ji padėjo net 500 mln. kinų tapti pasaulio vidurinės klasės nariais – vis dėlto gerovė ir pajamos koncentruojasi tik metropolinėse viso pasaulio šalių zonose. Taigi, globalizuotame pasaulyje regionai kaip niekada svarbūs. Todėl siekiant koncentracijos bei specializacijos naudos ir platesnės jos sklaidos regionuose, reikia šalinti kliūtis, su kuriomis susiduria inovacijos, verslas, gebė-

jimų ugdymas ir judumas. Šias kliūtis šiek tiek aštrina ir dabartinės rinkos tendencijos, o sklaidos mechanizmai yra pernelyg silpni, kad užtikrintų tinkamą gerovės ir galimybių sklaidą.

Tuo tikslu siūlome vadinamąsias „vietai pritaikytas paskirstytos plėtos strategijas“, t. y. plėtos strategijas, pritaikytas konkrečioms, bet skirtingiems mažas, vidutines ir dideles pajamas gaunančių Europos regionų klubų poreikiams. Visi šie klubai turi skirtingą pagrindinį strateginį principą ir kiekvienam teritorijos tipui skirtas politikos kryptis bei priemones. ■

Tarptautinis pažangiosios specializacijos aspektas

Corina Crețu, už regioninę politiką atsakinga Europos Komisijos narė, Pažangiųjų regionų konferencija, Helsinkis

Pažangioji specializacija yra naujas principu „iš apačios į viršų“ grindžiamas teritorinis požiūris į inovacijas ir ekonominę pertvarką Europoje. Tai svarbi regioninės plėtros diegiant inovacijas sudedamoji dalis, galinti suteikti visiems Europos regionams galimybę pasinaudoti žiniomis grindžiamos plėtros teikiamais privalumais.

Pažangioji specializacija atveria naujų regionų bendradarbiavimo galimybių siekiant bendrų prioritetų ir prisideda prie regionų pranašumų vystymosi bei Europos plėtros ir integracijos modelio pertvarkos. Europos Taryba, Europos Parlamentas ir Europos regionų komitetas pabrėžia tolesnį poreikį remtis šiuo požiūriu¹.

Pajėgumų stiprinimas

Sanglaudos politikos esmė yra padėti visiems regionams tapti konkurencingais ir pasinaudoti vidaus bei pasaulio rinkų teikiamomis galimybėmis. Tačiau veikdami pavieniui

ar besirūpindami vien savimi pajėgumų nesustiprinsime. Būtinai tarptautinės gairės ir bendradarbiavimas, kad galėtume plėtoti strateginius gebėjimus, priimti sprendimus, atremti draugų iššūkius ir kurti partnerystes. Tokie regionų bendradarbiavimo tinklai suteikia galimybę mokytis tinkamo inovacijų valdymo ir užtikrina žinių sklaidą.

Į išorę nukreiptos inovacijų strategijos

Kuriant pažangiosios specializacijos strategijas dažniausiai dėmesys sutelkiamas į valdymą², siekiant nustatyti perspektyviausias investavimo regione sritis ir stiprinti jo konkurencinį pranašumą, tačiau mažai atsižvelgiama į kitus regionus ir jų konkurencinius pranašumus. Ilgainiui dauguma regionų suvokė, kad tarptautinis palyginimas ir bendradarbiavimas gali padėti išvengti dubliavimosi rizikos, nustatyti sritis, kurioms reikia papildomo finansavimo, ir sustiprinti pažangiosios specializacijos prioritetų konkurencingumą. Regionų bendradarbiavimas padeda regionams stiprinti savo tarptautinį konkurencingumą pasaulinėse vertės grandinėse.

1) 2016 m. birželio 10 d. Tarybos išvados „Moksliniams tyrimams ir inovacijoms palankesnė, pažangi ir paprasta sanglaudos politika“, 2016 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl sanglaudos politikos ir mokslinių tyrimų bei inovacijų strategijų, skirtų pažangiajai specializacijai (2015/2278(INI)); 2017 m. kovo 22 d. Regionų komiteto nuomonė „Pažangiosios specializacijos strategijos. Poveikis regionams ir regionų bendradarbiavimui“.

2) „Verslumo atskleidimo procesas“ su vietos inovacijų proceso dalyviais siekiant sutarimo dėl pranašumų ir prioritetų.

Pažangioji specializacija kaip koordinavimo mechanizmas

Pažangioji specializacija į išorę nukreiptų inovacijų strategijose, kuriomis siekiama atskyrimo ir suderinimo su kitais regionais, gali tapti veiksmingu investavimo į inovacijas kokybės gerinimo mechanizmu. Jose atsižvelgiama į naujų Europos vertės grandinių specializacijų papildomumą. Pavyzdžiui, besiformuojančioje bioekonomikoje skirtingi regionai specializuojasi skirtingose biomasės gamybos ir bioplastiko apdorojimo bei jų panaudojimo įvairių vartojimo prekių gamyboje srityse.

Regionų ir regionų santalkų konkurencingumas vystant tokias besiformuojančias rinkas ar pramonės sektorius ir kuriant juose darbo vietas priklauso nuo gebėjimų koordinuoti tarpusavio išteklius ir teikti integruotus pasiūlymus, o pažangioji specializacija padeda susirasti bendradarbiavimo partnerius visoje Europoje.

Įvairovė kaip konkurencinis pranašumas

Įvairovė yra Europos konkurencinis pranašumas, leidžiantis veikti išvien ieškant naujų sprendimų, kaip atremti užimtumo, švarios energijos, judumo bei sveikatos priežiūros užtikrinimo piliečiams iššūkius, ir paverčiant šiuos iššūkius galimybėmis vystyti ekonomiką bei teikti novatoriškus sprendimus.

Atskiriems regionams ar šalims stinga pajėgumų panašioms sprendimams sukurti ar juos išbandyti. Pažangioji specializacija yra Europos kelias atremti socialinius iššūkius išnaudojant specifinius visų ES regionų, galinčių tapti ateities „gyvosiomis laboratorijomis“, gebėjimus.

Teminė pažangioji specializacija skatina regionų bendradarbiavimą

Pažangiajai specializacijai reikia „pažangaus bendradarbiavimo“. Teminės pažangiosios specializacijos platformos³ prisideda prie regionų partnerysčių pagalbos regionų partnerių inovacijų proceso dalyviams derinant savo investicijas Europos

vertės grandinėse⁴. Europos Komisija padeda šioms partnerystėms kurti veiksmų gaires dėl bendrojo investavimo konkrečiose prioritetinėse srityse, kaip antai efektyvios ir tvarios gamybos, atsekamumo ir didžiųjų duomenų žemės ūkio produktų vertės grandinėse ar šildymo ir vėsinimo. Prie partnerysčių prisijungė jau daugiau nei 85 regionai, kurie stiprina pajėgumus kurdami santalkas, bandomuosius projektus bei parodomuosius pavyzdžius ir skatindami ne tik regionams, bet ir visai Europai naudingas verslo investicijas. ■

Jyrki Katainen, Europos Komisijos pirmininko pavaduotojas, vadovaujantis projekto grupei „Darbo vietų kūrimas, ekonomikos augimas, investicijos ir konkurencingumas“, Pažangiųjų regionų konferencija, Helsinkis

DAUGIAU INFORMACIJOS

Pažangiųjų regionų konferencija. Birželio mėn. pradžioje Helsinkyje vyko antroji konferencija pažangiosios specializacijos Europos regionuose tema, kurioje buvo įvertinti pasiekimai ir nubrėžtos tolesnio vystymosi gairės.

<http://europa.eu/!mf36Hu>

3) Žr. S3 platformą <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/s3-thematic-platforms>.

4) Teminės pažangiosios specializacijos platformos energetikos, pramonės modernizavimo ir žemės ūkio produktų srityse veikia nuo 2016 m. birželio mėn. Jos telkia regionus ir jų inovacijų proceso dalyvius, siekiant suderinti jų investicijas prioritetinėse srityse. Iki 2017 m. gegužės mėn. buvo sukurta 18 tokių partnerysčių, vienijančių apie 85 regionus.

RIS3 – *raison d'être*, pirmieji rezultatai ir ateitis

Pažangiosios specializacijos tikslas yra skatinti regionus nustatyti strategines mokslinių tyrimų ir inovacijų plėtros sritis. Taip regionai gali išspręsti dvigubą problemą, t. y. naujovių diegimo pajėgumų diferenciaciją ir specializaciją, kurios nepajėgia išspręsti standartinė inovacijų politika.

Pažangiosios specializacijos mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijų (toliau – RIS3) priemonės ir procesai padeda regionams susidoroti su nevienodumais, pažinti savo skirtumus, jais pasinaudoti ir paversti juos būsimais konkurenciniais pranašumais.

Pažangiosios specializacijos *raison d'être* – sutelkti dėmesį ir išteklius į tam tikras strategines sritis, kad būtų galima aktyvinti teigiamus inovacijų sukonkretinimo ir specializacijos procesus.

“*Pažangiosios specializacijos raison d'être – sutelkti dėmesį ir išteklius į tam tikras strategines sritis, kad būtų galima aktyvinti teigiamus inovacijų sukonkretinimo ir specializacijos procesus.*”

Pažangiosios specializacijos strategijų kūrimas nereiškia, kad „visa kita“ nesvarbu. Žinoma, svarbiausiomis išlieka bendrosios ir horizontaliosios politikos sritys, o pažangioji specializacija yra regionams patartina papildoma pasirinkimo galimybė, jei jie sugeba supratingai nustatyti ir plėtoti strategines sritis.

Nors ir ankstoka būtų vertinti RIS3 poveikį inovacijoms, našumui ar plėtrai, vis dėlto tam tikri rezultatai jau pastebimi ar net išmatuojami.

Vienas pagrindinių rezultatų yra tas, kad pats strategijos kūrimo procesas turėjo teigiamos naudos jau vien dėl regionų įsitraukimo į verslumo atskleidimo procesą. Pavyzdžiui, šiandien regionai save pažįsta geriau nei anksčiau, nes reikėjo atlikti įsivertinimą ir nustatyti potencialą bei pajėgumus.

Regionams naudinga ir vaisinga įdėti daugiau pastangų nustatant bei renkantis konkrečias ir būsimas prioritetines mokslinių tyrimų ir inovacijų sritis. Žinios ir patirtis, įgyta nustatant ir renkantis tinkamas mokslinių tyrimų ir inovacijų kryptis, pravers kituose etapuose, t. y. produkto, proceso ar rinkos kūrimo ir gamybos bei platinimo etapuose.

Politikos formuotojai pamažu keičia politinę mąstyseną ir ima kalbėti apie decentralizaciją, viešojo ir privačiojo sektorių sąveiką, savęs pažinimo procesą ir prioritetų nustatymą.

Kitas svarbus rezultatas yra tas, kad šis požiūris suteikia naują dalijimosi žiniomis ir regionų bendradarbiavimo pagrindą, nes pažangioji specializacija parodo, kad keli ar daugiau regionų turi

Prof. Dominique Foray,
Lozanos technologijos instituto
Ekonomikos ir inovacijų
valdymo katedra (CH)

bendrų prioritetų, o tai ir suteikia pagrindą kurti tinklus ir partnerystes.

Neabejotina, kad šis požiūris turėjo didžiulį poveikį Europoje ir kitur. Turint omenyje tokį poveikį ir reikšmingą viešojo bei privačiojo sektorių susitelkimą regionų lygmenyje, atsisakyti RIS3 būtų paprasčiausiai neprotinga. Be to, politikos mokymosi procesas taip pat buvo naudingas – dabar regionai jau geriau žino, kaip kurti ir įgyvendinti pažangiosios specializacijos strategijas, nei žinojo prieš penkerius metus, kai ši sąvoka tik buvo pristatyta. Regionai iš tiesų daug išmoko ir mokosi toliau. Todėl galima neabejoti, kad regioninės institucijos ir suinteresuotieji asmenys daug veiksmingiau ir efektyviau įgyvendintų RIS3, jei to vėl būtų reikalaujama kitu laikotarpiu. ■

Investicijų politika geresnei Europos sanglaudai

ES sanglaudos politika remia šimtus tūkstančių projektų visuose Europos regionuose. Tai didžiausias ES investicijų šaltinis, skatinantis įgyvendinti svarbius realiosios ekonomikos projektus ir prisidedantis prie struktūrinių pokyčių visose ES valstybėse narėse.

Emma Marcegaglia
„BusinessEurope“ prezidentė

„Būtina atnaujinti ir supaprastinti sanglaudos politiką nustatant vidutinės trukmės ir ilgalaikę programą, kuri būtų pakankamai lanksti, kad galėtų prisitaikyti prie naujų įvykių, remiant akivaizdžios ES pridėtinės vertės projektus ir užtikrinant tinkamas įgyvendinimo paskatas.“

Sanglaudos politika yra sutarčių dalis ir atspindi ES solidarumą. Svarbiausia, kad ši politika itin reikšmingai remia ekonominę, socialinę ir teritorinę Europos sanglaudą.

Tačiau metas pamiršti perskirstymą bei greitą lėšų panaudojimą ir vertinti šią politiką atsižvelgiant į investavimo logiką, konkurencingumą bei struktūrinį vystymąsi. Tai būtina didesnei sanglaudos politikos sėkmei ir geresnei valstybių narių konvergencijai, kuri yra privaloma tinkamo ES, visų pirma euro zonos, veikimo sąlyga.

Sanglaudos politika turi būti neatsiejama Europos investavimo strategijos dalis ir įgyvendinama taikant rimtą teritorinį požiūrį, užtikrinant kiekvienam regionui reikiamas priemones savo konkurencingumui stiprinti. Ji turi skatinti ekonominę ir struktūrinę pertvarką, užtikrinančią kiekvieno regiono atsparumą, grindžiamą jo stipriosiomis pusėmis.

Būtina suvokti, kad sanglaudos politikos pasiekimai gerokai viršija finansinį paketą, kurį užtikrina Europos struktūriniai ir investicijų fondai (ESI fondai), ir yra

glaudžiai susiję su jos teigiamu pašaliniu poveikiu. Tai akivaizdūs pasiekimai tokiose srityse kaip pajėgumų stiprinimas, ilgalaikių prioritetų nustatymas, regioninės specializacijos strategijos, partnerystės ir pan.

Vis dėlto ši nauda turi būti stiprinama. Būtina atnaujinti ir supaprastinti sanglaudos politiką nustatant vidutinės trukmės ir ilgalaikę programą, kuri būtų pakankamai lanksti, kad galėtų prisitaikyti prie naujų įvykių, remiant akivaizdžios ES pridėtinės vertės projektus ir užtikrinant tinkamas įgyvendinimo paskatas.

Visų pirma, būtina siekti, kad ši politika taptų iš tiesų „orientuota į rezultatus“, ir mažiau akcentuoti formalią atitiktį. Struktūriniai fondai turi tapti prieinamesni ir suprantamesni, taikantys supaprastintą, integruotą ir proporcingą kontrolės sistemą. Reikia ir toliau stiprinti administracinius bei techninius pajėgumus regionų lygmeniu ir kurti tvirtą partnerystę visuose programų etapuose bei visuose administravimo lygmenyse.

Galiausiai sanglaudos politika turi geriau suvokti, kad ES ir jos valstybės narės veikia ir konkuruoja pasauliniu mastu. Pavyzdžiui, ESI fondai turi likti atviri įvairių dydžių įmonėms. Negalima pamiršti, kad vidutinės kapitalizacijos ir stambios įmonės turi poveikio vietos ekonomikai, įskaitant MVĮ. Todėl ES reikėtų ne kurti investicijų srautą Europoje, o naudotis turimomis priemonėmis, siekiant užtikrinti savo patrauklumą investicijoms bei toliau stiprinti Europos sanglaudą. ■

BUSINESSEUROPE

„BusinessEurope“ yra įtakingiausia plėtros ir konkurencingumo šalininkė Europoje, atstovaujanti įvairioms viso žemyno įmonėms ir rengianti kampanijas labiausiai joms rūpimais klausimais:

<https://www.businesseurope.eu/>

Sanglaudos politika ir viešojo sektoriaus paradoksas

Ateities sanglaudos politika turės daug bendro su šiandienos sanglaudos politika. Kodėl? Todėl, kad šio programavimo laikotarpio tikslai užtikrinti pažangų, tvarų ir integracinį augimą ateityje taps dar svarbesni.

Be to, dauguma pagrindinių 2014–2020 m. programos temų, kaip antai orientavimasis į rezultatus, institucijų kokybės gerinimas ir reglamentavimo supaprastinimas, ateityje taip pat įgaus didesnės svarbos.

Apčiuopiami rezultatai yra itin svarbūs dabar, kai ES yra priversta įrodinėti europiečiams savo vertę. Naujas orientavimasis į rezultatus, t. y. į regioninės politikos rezultatus ir poveikį, yra gerokai pavėluotas, nes anksčiau buvo pernelyg orientuojamasi į regiono gebėjimą įsisaivinti lėšas, kaip į priemonę siekti tikslo, bet ne patį tikslą. Orientavimasis į rezultatus pabrėžia antrosios temos – institucijų lygio – reikšmę.

Institucijų, visų pirma valstybės institucijų, lygis yra be abejonės vienintelė svarbiausia inovacijų ir plėtros recepto sudedamoji dalis. Tačiau ateities sanglaudos politikai teks spręsti viešojo sektoriaus paradoksą.

Šis paradoksas atsirado dėl dviejų visiškai skirtingų tendencijų. Viena vertus, viešasis sektorius beveik dešimtmetį veikia griežtomis taupymo sąlygomis, o tai apriboja veiksmų laisvę. Kita vertus, viešasis sektorius aktyviai veikia iššūkių visuomenei keliančiuose sektoriuose, kaip antai energetikos, sveikatos, švietimo, transporto,

maisto saugos bei orios vyresnio amžiaus asmenų priežiūros, ir prisideda prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo.

Jei norime apčiuopiamesnių rezultatų, sanglaudos politikai būtinas pažangus, o ne susitraukęs viešasis sektorius. Todėl viešojo administravimo institucijos ir jų agentūros privalo atsisakyti savo pamėgto vadovavimo modelio „valdyti ir kontroliuoti“ ir perimti sėkmingai veikiančių agentūrų, kaip antai SPRI iš Baskų krašto, „Aster“ iš Emilijos-Romanijos ar JIC iš Pietų Moravijos, modelį. Šios agentūros puikiai išmano, kaip puoselėti regionines inovacijų ekosistemas, kuriose viešojo, privačiojo ir trečiojo sektorių dalyviai mokosi bendradarbiauti siekdami visoms pusėms naudingų tikslų.

„Institucijų, visų pirma valstybės institucijų, lygis yra be abejonės vienintelė svarbiausia inovacijų ir plėtros recepto sudedamoji dalis.“

Ir dar – svarbiausiu prioritetu turi išlikti reglamentavimo supaprastinimas. Šiuo metu viešasis sektorius gauna skirtingus

Kevin Morgan, Kardifo universiteto (JK) valdymo ir plėtros profesorius, bendradarbiavimo reikalų dekanas

signalus: sanglaudos politikos retorika skatina jį būti aktyvesniu bei kūrybiškesniu ir nebijoti eksperimentuoti, tuo tarpu tikrintojai yra nepakantūs nesėkmėms ir vardan atitikties stabdo kūrybiškumą.

Tik į šias problemas atsižvelgianti sanglaudos politika gali iš tiesų užtikrinti pažangų, tvarų ir integracinį augimą. ■

Sanglaudos politikos pasiekimai ir siekiai. Žvilgsnis iš Kanados

Europos Sąjunga ir jos pavyzdinė sanglaudos politika jau seniai domina Kanados politikus. Šiame straipsnyje siūlome susipažinti su Kanados nuomone apie ryškius šios politikos pasiekimus ir būsimus jos siekius.

Neil Bradford, mokslų daktaras,
Vakarų universiteto Hurono
koledžo Politikos mokslų katedros
vadovas (CA)

Kanada yra itin decentralizuota federacija su didžiąja teritorija ir ryškia regionų tapatybe. Kaip ir ES, ji susiduria su daugybe panašių „vienybės įvairovėje“ iššūkių. Kanados vyriausybė, kuri įgyvendina teritorines regionų ekonomikos konvergencijos ir nacionalinės socialinės sanglaudos strategijas nuo 1970-ųjų, panorė susipažinti su ES novatoriškais idėjomis ir gerą patirtimi.

Pasiekimai

Integruota ekonomikos plėtra. ES sanglaudos politika pirmą kartą dviem regioniniais aspektais. Pirmą kartą, ji atsisakė stambių investicijų į infrastruktūrą mažiau išsivysčiusiuose regionuose ir susitelkė į vidaus plėtrą visuose regionuose skatindama jų našumą bei verslumą, o neseniai perėjo prie „pažangiosios specializacijos“ ir regioninių inovacijų sistemų. Antra, politikos socialiniais bei aplinkos tikslais siekiama

augimą skatinančio regioninės ekonomikos ir socialinių investicijų tvarumo. ES integruota plėtra ne išskiria, o tarpusavyje sujungia ekonominius, socialinius bei ekologinius prioritetus.

„Europos Sąjunga ir jos pavyzdinė sanglaudos politika jau seniai domina Kanados politikus.“

Daugiapakopis valdymas. Sanglaudos politika grindžiama subsidiarumo ir partnerystės principais. Daugiapakopis politikos koordinavimas – tai konsultacijos, komunikacija ir valdymo sutartys dėl „lanksčių sąlygų“, patikslinančios ES finansavimo lūkesčius ir užtikrinančios regioninės programos pritaikymą. ES daugiapakopis valdymas – tai „vietos lygmens politika“ ir jos hierarchinė priežiūra bei parama.

Mokymasis ir pritaikymas. Sanglaudos politikoje kūrybiškai naudojami duomenys informavimui apie regioninių programų kūrimą ir jų tobulinimui. ES investicijos vykdomos vadovaujantis tvirta trijų pakopų sistema, skirta regionų ištekliams ir potencialui diferencijuoti. Programos vertinamos vis labiau atsižvelgiant į tikslus, rodiklius, lyginamąją analizę ir stebėseną. ES kiekybinių ir kokybinių priemonių rinkinys rodo viešųjų investicijų efektyvumą ir koreguoja jų įgyvendinimą regionuose.

Siekiai

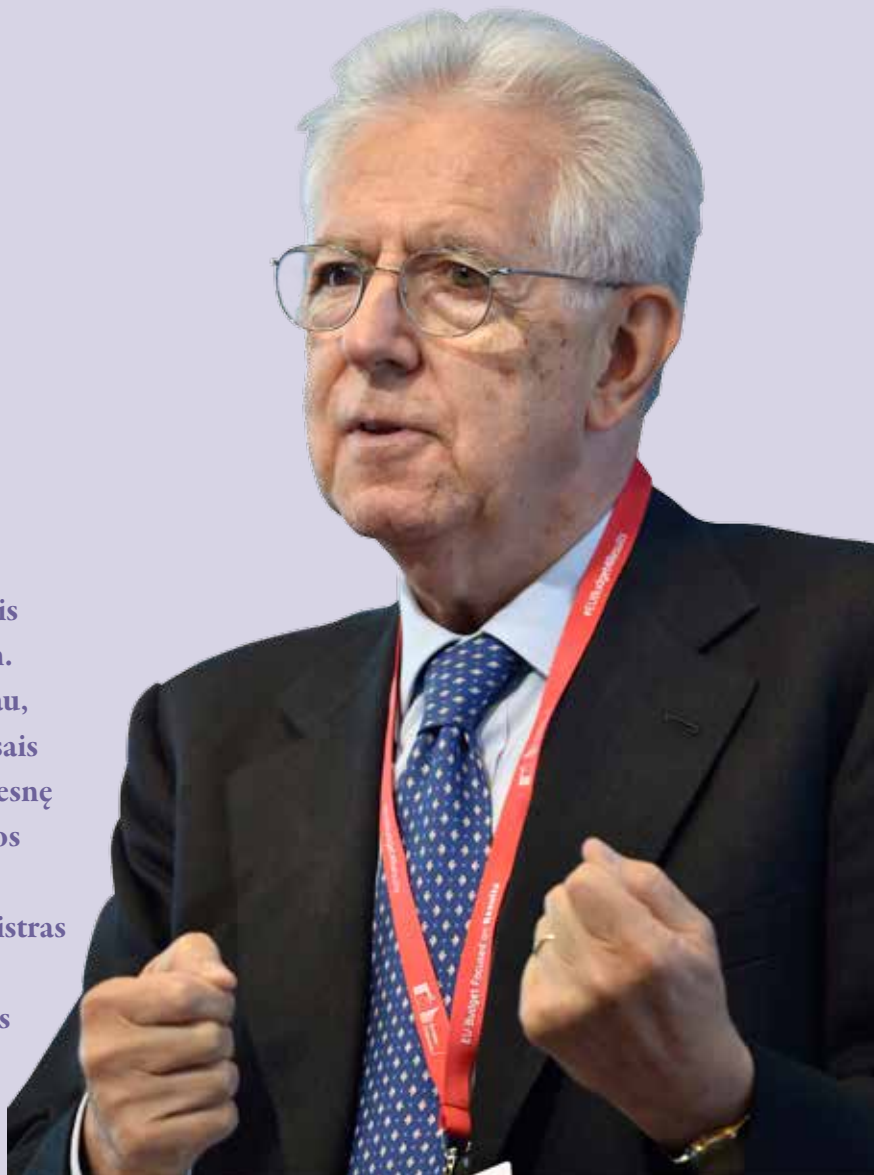
Demografiniai pokyčiai. ES sanglaudos politikai tenka atremti sudėtingus migracijos iššūkius, nes pabėgėliai ieško naujų namų, o kvalifikuota darbo jėga keliasi iš vienu valstybių narių į kitas. Be to, senėja Europos gyventojai. Politikai reikia novatoriškos persikėlimų apgyvendinimo programos ir kūrybiškų socialinės gerovės reformų.

Skaitmeninė pertvarka. Technologijoms keičiant darbo, gamybos ir vartojimo procesus pagrindinėse ekonomikos srityse, sanglaudos politika susiduria su sudėtingais regioniniais bei ekonominiais iššūkiais. Investicijoms koncentruojantis miestuose, skaitmeninė atskirtis turės neigiamos įtakos teritorinei ir socialinei sanglaudai. Siekiant skaitmeninių galimybių plėtos, politikai reikia „įtraukti naujovių“ plėtojant elektronines paslaugas, tobulinant gebėjimus ir diegiant socialines inovacijas.

Naujoviškas administravimas. Sanglaudos politikai tenka atremti sudėtingus valdymo iššūkius, nes nacionalinės ir regionų valdžios institucijos skundžiasi pernelyg dideliu biurokratizmu ir kontrole. Politikos administravimas turi būti supaprastintas, o programų įgyvendinimas – grindžiamas „pasidalijamuoju valdymu“. Vertinimo ataskaitos turi skatinti sanglaudos politikos tikslų atitiktį ir numatyti tarpusavio vertinimą, siekiant sustiprinti ES politikos formavimo ir regioninių programų įgyvendinimo administracinius gebėjimus. ■

Būsimieji ES finansai

Aukšto lygio grupė nuosavų išteklių klausimais (ALGNK) buvo sukurta 2014 m. vasario mėn. siekiant išnagrinėti, kaip būtų galima skaidriau, paprasčiau bei sąžiningiau spręsti su ES finansais susijusius klausimus ir užtikrinti demokratiškesnę jų atskaitomybę. Grupei, kurią sudaro Europos Parlamento, Tarybos ir Europos Komisijos paskirtieji nariai, vadovavo buvęs Italijos Ministras Pirmininkas, Europos Komisijos narys Mario Monti. Baigiamoji ataskaita ir rekomendacijos buvo pristatytos Europos Parlamente ir Taryboje 2017 m. sausio mėn.

Kokie, jūsų nuomone, didžiausi iššūkiai laukia ES finansų po 2020 m.?

ES finansai jau dabar susiduria su didžiausiais iššūkiiais, panašiais į tuos, kuriuos tenka atremti pačiai ES: kaip atgauti piliečių pasitikėjimą? Kaip užtikrinti didesnę Europos išlaidų teisėtumą? Pastaraisiais metais ES supurtė daugybę krizių, privertusių sutelkti dėmesį į naujus prioritetus: stiprinti Europos ekonomikos konkurencingumą pagrindinį dėmesį skiriant jaunimo užimtumui; užtikrinti savo išorės sienų apsaugą ir gerinti bendradarbiavimą vidaus saugumo bei gynybos srityse; vykdyti savo įsipareigojimus kovojant su klimato kaita bei aplinkos būklės blogėjimu ir, galiausiai, užtikrinti sklandų JK išstojimą iš ES.

Šiuos uždavinius ES yra priversta spręsti jau šiandien, nors jie nepatenka į įprastinės veiklos sritį, visų pirma vidaus ir išorės apsaugą, kuri priklauso nacionaliniam suverenitetui. Nors pastarųjų metų metiniai biudžetai buvo pakankamai lankstūs, vis dėlto apie jų įvykdymą per anksti kalbėti.

Kokius siūlote pagrindinius esamos sistemos pokyčius?

Įplaukų sistemos reformą, nes dabartinė finansavimo sistema, didžiąja dalimi grindžiama valstybių narių nacionali-

“ES politikos sritys, visų pirma sanglaudos politika, yra naudingos visoms šalims ir net „pagrindiniams donorams“.”

niais įnašais, yra palanki dabartinei padėčiai išsaugoti, tačiau trukdo susitelkti į naujus poreikius. Aukšto lygio grupės nuosavų išteklių klausimais ataskaitoje pateikėme devynias su pokyčiais susijusias rekomendacijas.

Mano nuomone, didžiausią poveikį iš jų turėtų didesnis dėmesys sritims, kuriose

“*Būsiami Europos struktūriniais ir investicijų fondais suvaidins svarbų vaidmenį įgyvendinant mūsų reformą, nes jie nuolatos kritikuojami, kad finansuoja pernelyg daug projektų su abejotina Europos pridėtine verte.*”

Santrauką ir rekomendacijas 23 kalbomis rasite čia: http://ec.europa.eu/budget/mff/hlgor/index_en.cfm

sukuriamą didžiausią Europos pridėtinę vertę, kai kuriose šalyse taikomų korekcijų atsisakymas ir naujų nuosavų išteklių, susijusių su pagrindinėmis ES politikos sritimis, įvedimas. Pavyzdžiui, pertvarkyti PVM ar pelno mokesčių pagrįsti nuosavi išteklių padėtų pagerinti bendrosios rinkos veikimą, supaprastintų mūsų įmonių darbą ir prisidėtų prie kovos su mokesčiniu sukčiavimu ar mokesčių vengimu; nuosavos išlaidos aplinkos srityje gali prisidėti prie išskatinio kuro mažinimo ir žaliojo ekonomikos augimo. Mano nuomone, ši rekomendacija rodo, kaip ES įplaukos gali sukurti papildomas pridėtines vertes: ES negali rinkti mokesčių, tačiau jos įplaukos gali prisidėti prie ES politikos tikslų įgyvendinimo.

Kokios yra pagrindinės kliūtys, trukdančios įgyvendinti šiuos pokyčius?

Pagrindinė kliūtis – finansavimo sistemos taikoma sprendimų priėmimo procedūra, kurioje įtvirtinta Europos Parlamento ir Tarybos galių asimetrija. Su Europos Parlamentu nuosavų išteklių

klausimais tik konsultuojamasi, tačiau jo sutikimas būtinas daugiametei finansinei programai patvirtinti, be to, jis bendrai sprendžia dėl metinio biudžeto. Taryboje sprendimai turi būti priimti vieningai ir tik po to, kai juos ratifikuoja visi nacionaliniai parlamentai. Tai sudėtiniausia procedūra iš visų.

Be to, sunkumų kyla ir dėl to, kad daugeliu atveju vadovai, kurie dalyvauja vienoje derybose, retai pasirodo kitose, todėl kažkas pasimiršta, kažkas lieka nesuprasta arba atsiranda klaidingas suvokimas apie ES finansų sistemą. Vienas klaidingų argumentų dėl tikrų nuosavų išteklių atsisakymo yra manyti, kad tik nacionaliniai įnašai leidžia valstybėms narėms kontroliuoti ES finansus ir kad labiau autonominiai nuosavi išteklių leis nekontroliuojamai didinti biudžetą. Taip nėra. Tikri nuosavi išteklių pakeistų įplaukų sudėtį (ir sumažintų nacionalinius įnašus). Biudžeto dydį apsprendžia daugiametė finansinė programa. O kadangi ES biudžetas turi būti subalansuotas ir nedeficitinis, pajamos skaičiuojamos tada, kai žinomos išlaidos, o ne atvirkščiai.

Kokį matote Europos struktūrinių ir investicijų fondų vaidmenį?

Būsiami Europos struktūriniai ir investicijų fondai suvaidins svarbų vaidmenį įgyvendinant mūsų reformą, nes jie nuolatos kritikuojami, kad finansuoja pernelyg daug projektų su abejotina Europos pridėtine verte. Tai ypač pasakytina apie labiau išsivysčiusius turtingesnių valstybių narių regionus. Be to, jie finansuojami iš nacionalinių biudžetų, o tai verčia atkreipti dėmesį į grynuosius likučius.

Būsima reformai teks sunki užduotis atkurti ES veiksmų teisėtumą daugelyje regionų, pagrindinį dėmesį skiriant visos Europos, o ne vietos viešosioms gėrybėms. Be to, jai teks įrodyti, kad tai naudinga ne tik tiesioginiams naudotojams. Šiuo metu derybose dėl biudžeto dažnai nutylima tarpvalstybinė nauda, sklaida ar svertų poveikiai, kurie prisideda prie Europos pridėtinės vertės kūrimo. Tai būtina keisti, jei norime, kad biudžetas taptų skaidrus, atskaitingas ir teisingas. ES politikos sritys, visų pirma sanglaudos politika, yra naudingos visoms šalims ir net „pagrindiniams donorams“.

DUOMENŲ CENTRAS: 3 – ATVIRŪJŲ DUOMENŲ PLATFORMA

GAL TURITE KLAUSIMĄ, KURĮ NORĖTUMĖTE APTARTI BŪSIMUOSE PANORAMOS DUOMENŲ CENTRO STRAIPSNIUOSE?
GAL TURITE DUOMENŲ RINKINĮ, KURĮ NORĖTUMĖTE PASIŪLYTI ĮKELTI Į ESI FONDŲ ATVIRŪJŲ DUOMENŲ PLATFORMĄ?
JEI TAIP, RAŠYKITE E. PAŠTO ADRESU REGIO-EVAL@EC.EUROPA.EU.

ESI fondų veiklos viešinimas. Auganti bendrųjų rodiklių svarba

Stebėseną ir pažangos ataskaitas turi tapti pasidalijamąja atsakomybe ir svarbia visų diskusijų apie ES politiką dalimi.

2014–2020 m. laikotarpio programose buvo labiau akcentuotas skirtingų ESI fondų veiklos rezultatų vertinimo rodiklių taikymas. Bendrieji rodikliai yra puiki politikos pasiekimų viešinimo visose valstybėse narėse priemonė. Be to, šiose programose įtrauktos ir kitos veiklos gerinimo priemonės, kaip antai tvaresnių uždavinių bei aiškesnių tikslų nustatymas ir su veiklos lėšų rezervu susietas veiklos rezultatų planas. Sutelkus daugiau dėmesio į veiklos rezultatus, rodikliai taps svarbūs ne tik keliems specialistams.

Dabartinė rodiklių sistema buvo sukurta per kelerius metus, remiantis kiekvieno atskiro fondo patirtimi ir išmoktomis pamokomis. Taigi, bendrieji rodikliai yra bendri kiekvieno atskiro fondo programoms ir pritaikyti atsižvelgiant į konkrečius fondo tikslus, tikslinius sektorius ir intervencijos logiką.

Rodiklių koncepcijos ir bendrųjų rodiklių apibrėžties pasirinktą apsprendė šie du esminiai klausimai:

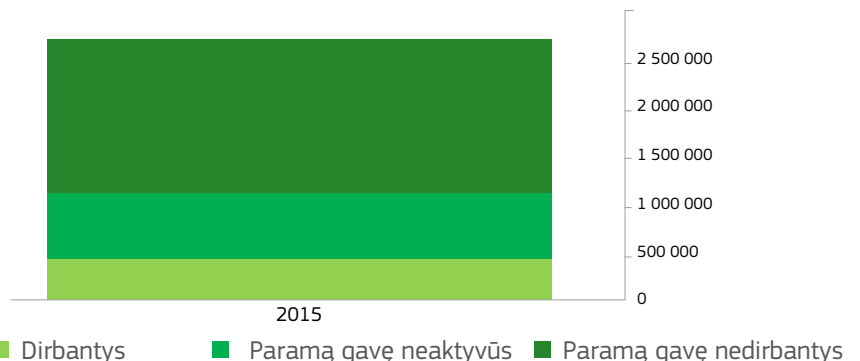
- Ar rodikliai yra reikšminga konkretaus fondo intervencijų ir tikslų vertinimo priemonė?
- Ar rodikliai nereikalauja papildomų išlaidų ir ar jie netaps našta valdytojams ir naudos gavėjams?

2014–2020 m. laikotarpiui atsakymų į šiuos klausimus buvo ieškoma kelerius metus bendradarbiaujant su valstybių narių suinteresuotaisiais asmenimis ir ekspertais.

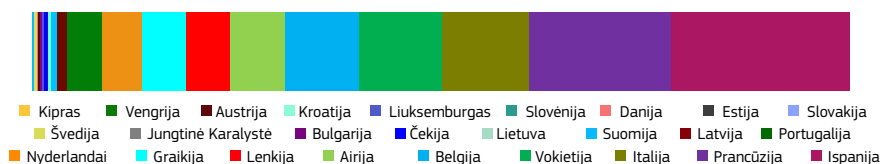
Ryškiausias dabartinės rodiklių sistemos požymis ESI fondų atvirųjų duomenų platformoje yra „pasiekimų“ pagal atskirus fondus ir temas bendrųjų rodiklių išsklotinė. Be to, ši sistema buvo patobulinta įtraukiant išplėstinį bendrųjų rodiklių aprašą ir geresnes ERPF bei ESF rodiklių rinkimo ir pateikimo metodikas.

DU PAVYZDŽIAI IŠ ESF IR ERPF IKI 2015 M. PABAIGOS

ESF Dalyvių užimtumas
Dalyvavo: 2 707 055 asmenys
Iš kurių
Nedirbantys: 1 574 509 dalyviai
Dirbantys: 435 940 dalyvių
Paramą gavę neaktyvūs: 696 606 dalyviai

Programos įgyvendinimo rezultatų apžvalga (2015 m.)

Ar rodiklių nėra per daug?

Šis klausimas sprendžiamas aukščiausiu ES institucijų lygmeniu visų pirma todėl, kad taikant mažiau lengvai kaupiamų rodiklių būtų paprasčiau juos viešinti ES lygmeniu. Neseniai ir Europos Audito Rūmai išklė klausimą dėl didelio skaičiaus su programomis susijusių rodiklių tinkamumo ir naudojimo bei dėl jų kaupimo ES lygmeniu kylančių sunkumų.

Kita vertus, skirtingi suinteresuotieji asmenys turi skirtingų poreikių ir siūlo taikyti įvairiausių rodiklius, kurių dauguma yra jiems aktualūs ir jau naudojami jų regione ar valstybėje narėje.

Be to, ganėtinai didelį ES bendrųjų rodiklių skaičių pateisina platus temų ir sektorių, kuriuos finansuoja ESI fondai, mastas. Pavyzdžiui, ERPF veiklai įvertinti yra naudojami 46 bendrieji rodikliai.

Taigi, teisingesni klausimai būtų šie: „Ar bendrieji rodikliai atspindi pagrindinius pasiekimus skirtingose teminėse srityse?“ ir „Ar yra sričių, kuriose pagrindiniai pasiekimai neatspindimi?“

Kas toliau?

Klausimas dėl veiksmingumo ir išmatuojamų rezultatų yra vienas aktualiausių diskusijose dėl ES daugiametės finansinės programos po 2020 m. ir dėl būsimo pasidalijamojo valdymo pasitelkiant ESI fondus. Pagrindiniai klausimai yra šie:

- ▶ Ar įmanoma įvertinti fondų veiksmingumą mažinant suinteresuotųjų šalių našta?
- ▶ Ar galima racionalizuoti skirtingas įvairių fondų rodiklių koncepcijas? Ar skirtingoms suinteresuotosioms šalims reikia skirtingų rodiklių?
- ▶ Ar fondų taikomų ES bendrųjų rodiklių apibrėžtis palengvintų įvertinti pasiekimus ir juos viešinti?
- ▶ Ar reikėtų mažinti konkrečių nacionalinių rodiklių skaičių? Ar rodiklių kokybė ir jų atitiktis politikai vis dėlto yra svarbiau?

Tai gali pasirodyti panašiau į technines diskusijas, tačiau jos yra vienos svarbiausių šios politikos ateičiai. Sekite šias diskusijas arba dar geriau – įsitraukite į jas!

DAUGELIS BENDRŲJŲ RODIKLIŲ PAGAL FONDUS VIRSTA KELIAIS RODIKLIAIS PAGAL TEMAS: ERPF ATVEJIS

MTTPI: 6 rodikliai	IRT: 1 rodiklis	Įmonės: 9 rodikliai
Energetika, klimatas: 5 rodikliai	Aplinka: 7 rodikliai	Transportas: 6 rodikliai
Soc. infrastruktūra: 2 rodikliai	URBAN: 4 rodikliai	INTERREG: 6 rodikliai

DAUGIAU INFORMACIJOS

ESI fondų atvirųjų duomenų platforma:

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

Pasirinkite „pasiekimai“ puslapyje „Tema“, „Šalis“ arba „Fondas“:

Atvirųjų duomenų platformoje DUK apie „pasiekimus“:

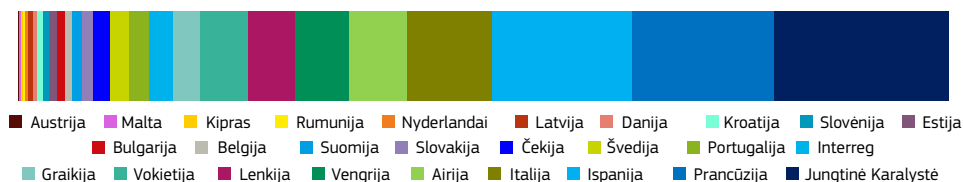
http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/faq/about_open_data/

Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 2/2017:

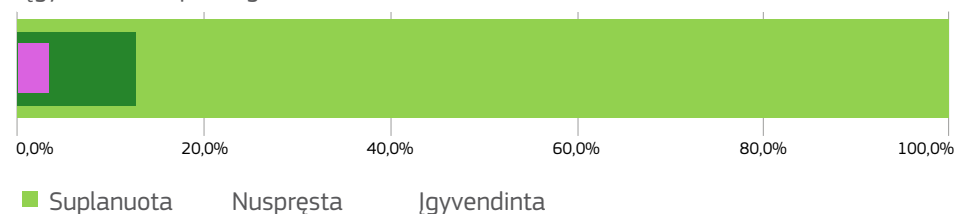
Komisijos derybos dėl 2014–2020 m. partnerystės susitarimų ir sanglaudos programų:

<http://www.eca.europa.eu/lt/Pages/DocItem.aspx?did=41008>

ERPF Parama įmonėms
Suplanuota: 1 098 048 įmonės
Nuspręsta: 137 463 įmonės
Įgyvendinta: 36 379 įmonės
Programos tikslų apžvalga

Įgyvendinimo pažanga

Kodėl stipri sanglaudos politika turi išlikti svarbiausias ES prioritetas

Šiais neramiais laikais sanglaudos politika kaip niekada reikalinga Europai. Kyla grėsmė Europos vienybei, miglota ES ateitis.

Diskusijoms skirtame dokumente dėl globalizacijos suvaldymo Europos Komisija teisingai pastebėjo, kad „norėdami užtikrinti, kad visi regionai galėtų naudotis vidaus rinka ir geriau pasirengtų globalizacijos iššūkiams, turime patenkinti regionų ir vietinius investicijų poreikius“.

Štai kodėl Europos periferinių jūrų regionų konferencija (CPMR) yra įsitikinusi, kad į visus regionus atsižvelgianti stipresnė ir energingesnė sanglaudos politika turi būti Komisijos darbotvarkės pagrindinis prioritetas artimiausiais metais. Kad tai taptų realybe, štai keli mūsų esminiai pastebėjimai ateičiai.

Pirma, esame įsitikinę, kad būtina tęsti tolesnį sanglaudos politikos teritorinio aspekto plėtojimą. Sanglaudos politika padės siekti Europos projekto tikslų visose valstybėse narėse ir regionuose. ES tikslai turi būti įgyvendinami visoje Europoje, neaplenkiant tokių specifinių teritorijų, kaip salų regionai, atokiausi regionai ir šiaurinės retai apgyvendintos vietovės.

CPMR pritaria, kad teritorinė, socialinė ir ekonominė sanglauda padeda siekti Bendrijos tikslų ir prisideda prie ES solidarumo. Šie principai leidžia skirtingų ES teritorijų gyventojams lygiateisiškai naudotis pagrindinėmis laisvėmis, įtvirtintomis Sutartyje ir įgyvendinamomis vykdant Bendrijos politiką.

„Komisija turėtų ne atsisakyti dotacijų ir finansinių priemonių, o nustatyti, kuriose srityse būsimosios sanglaudos politikos, kuri ir toliau turi būti grindžiama dotacijomis, finansinės priemonės sukuria daugiausiai pridėtinės vertės.“

Eleni Marianou
CPMR generalinė sekretorė

Antra, mūsų nuomonė dėl finansinių priemonių po 2020 m. yra konstruktyvi: Komisija turėtų ne atsisakyti dotacijų ir finansinių priemonių, o nustatyti, kuriose srityse būsimosios sanglaudos politikos, kuri ir toliau turi būti grindžiama dotacijomis, finansinės priemonės sukuria daugiausiai pridėtinės vertės.

Pavyzdžiui, Europos strateginių investicijų fondas gali sukurti pridėtinės vertės

visai Europos investavimo politikai, tačiau jis nesubalansuotas tiek geografiniu, tiek sektorių požiūriu. Siekdama išsaugoti pagrindinį sanglaudos politikos vaidmenį remiant regioninę plėtrą, Komisija turėtų nustatyti aiškias ribas tarp šių dviejų priemonių ir pateikti gaires, kaip jas derinti tarpusavyje.

Trečia, esame įsitikinę, kad strategijai „Europa 2020“ reikia didelių užmojų tęstinės strategijos. Sanglaudos politika pasieks savo tikslų tik tuomet, jei bus grindžiama visuotine, didelių užmojų ir ilgalaikė visos ES darnaus vystymosi ir tvaraus augimo strategija.

CPMR turi didelių lūkesčių laikotarpiui po 2020 m., tačiau svarbiausia – Europos ateitis! ■

**CPMR
CRPM**

Periferinių jūrų regionų konvencija vienija bemaž 160 regionų iš 25 Europos Sąjungos ir kitų valstybių. CPMR atstovauja maždaug 200 mln. žmonių ir skatina labiau subalansuotą Europos teritorijos plėtrą. Tai regionams atstovaujanti ekspertų ir lobistų grupė, skiriant pagrindinį dėmesį socialinei, ekonominei bei teritorinei sanglaudai, jūrų politikai ir prienamumui www.cpmr.org

Sanglaudos politika. Kaip ES stiprinti solidarumą ir sykiu investicijas?

Robin Huguenot-Noël,
EPC ekonomikos valdymo ir
ES biudžeto analitikas,
ir Alison Hunter,
EPC vyresnioji patarėja regioninės
politikos, regionų inovacijų ir
pramonės augimo klausimais

Populizmas ir euroskeptiškumas, itin jaučiamas socialiai remtinose grupėse, verčia ES dar labiau stiprinti savo investicines ir solidarumo priemones, visų pirma sanglaudos politiką.

Tačiau tai darant reikia atsižvelgti į ES ateities krypties neapibrėžtumą dėl vidaus ir išorės saugumo, pasaulinio vystymosi, migracijos ir nuolatinių ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) svyravimų.

Dėl „Brexit“ gerokai sumažėjus ES biudžetui, panašu, kad kitoje daugiametėje finansinėje programoje su papildomais naujais prioritetais sanglaudos politikai bus numatytas mažesnis biudžetas. Dabar, kai vėl svarstomas sanglaudos politikos efektyvumas stiprinant ES sanglaudą, jai teks susidurti su naujais išbandymais. Tačiau tai

atveria galimybę imtis naujo politikos kurso, grindžiamo labiau susieta veiksmų programa, vienijančia sanglaudos politikos „bendruomenę“, o ne verčiančia ją rungtis dėl lėšų ar nuolaidų.

Būtina kruopščiai įvertinti, kaip užtikrinama darnų finansavimą sanglaudos politika galėtų prisidėti prie ES solidarumo stiprinimo. Praėjusiais dešimtmečiais ši politika labai prisidėjo prie ES pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo darbotvarkės įgyvendinimo. Tai dažnai primenama, kai pasigirsta priekaištų dėl pernelyg didelio biurokratizmo, „žiedinio finansavimo“, netinkamai suderintų išlaidų ir poreikių ar lėšų įsisavinimo problemų.

ES projektui reikia naujo impulso, grindžiamo drąsia sanglaudos politikos reforma. Siekiant sustiprinti politikos patikimumą ir tikslą, šios politikos ekonominiai, socialiniai ir teritoriniai uždaviniai turi atitikti ES projekto esmę. Sanglaudos politikos reikalingumas ir vertė turi būti geriau įtraukti bei viešinami visoje ES politikoje ir finansavimo sistemoje. Būdamas ES solidarumo „flagmanu“, sanglaudos politika gali veikti ir plėtotis vietos lygmeniu tik tuomet, kai jai suteiktas reikiamas statusas, kurio ji turi aktyviai siekti.

Esminis dalykas yra aiškus tikslas. Reikia stiprinti politikos, kaip investicijų varomosios jėgos, patikimumą, o tai reiškia, kad būtina supaprastinti taisykles bei įgyvendinimo sistemas ir suderinti sanglaudos politiką su ekonomikos valdymu, kad būtų dedama daugiau pastangų ir skatinamos investicijos. Tačiau naujoji sanglaudos

„Siekiant sustiprinti politikos patikimumą ir tikslą, šios politikos ekonominiai, socialiniai ir teritoriniai uždaviniai turi atitikti ES projekto esmę.“

politika turi taikyti diferencijuotą požiūrį, tinkamai atsižvelgdama į skirtingus ES valstybių narių įgyvendinimo pajėgumus (t. y. lėšų įsisavinimą ir išsivystymo lygį).

Kai kurie pasiūlymai gali sulaukti pasipriešinimo. Tačiau šiuo metu susiklosčiusiomis aplinkybėmis visiems sanglaudos politikos partneriams būtų naudinga apsvarstyti galimas reformas, kad būsimoji politika atitiktų savo tikslą po 2020 m. Blogiausia išeitis būtų sumažinti finansavimą, nepasinaudojus galimybe įgyvendinti reformą ir nustatyti prioritetus. ■

Europos politikos centras yra nepriklausoma, pelno nesiekianti specialistų darbo grupė, savo veikla prisidedanti prie sėkmingos Europos integracijos užtikrinimo. Jis atlieka analizes, vykdo diskusijas, ragina ir skatina sprendimus priimančius asmenis priimti pagrįstus sprendimus, grindžiamus įrodymais bei analize, ir suteikia partneriams, suinteresuotosioms šalims bei piliečiams galimybę diskutuoti ES politikos formavimo ir Europos ateities klausimais: <http://www.epc.eu/about.php>

Didesnis miestų finansavimas – didesnė nauda gyventojams

Sanglaudos politika jau seniai yra tapusi viena stipriausių ES valstybių narių ir regionų solidarumo išraiškos priemonių, prisidėjusi prie viešųjų paslaugų ir infrastruktūros visoje Europoje gerinimo.

Sanglaudos politika ir toliau duoda akivaizdžios naudos piliečiams įvairiose srityse: pradedant geresniu mokyklų prieinamumu, sveikatos apsauga, socialine rūpyba, švaresniu oru bei vandeniu ir baigiant geresniu bei darnesniu judumu.

Mano mieste Gente struktūriniai fondai prisidėjo prie investicijų į aukštųjų ir „žemųjų“ technologijų sprendimus. Mes investavome 5 mln. EUR Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšų į naujo verslo centro statybą. Moderniame pastate bus pakartotinai naudojami natūralūs ištekliai ir skatinami moksliniai tyrimai, inovacijos bei verslumas. Be to, ERPF mums skiria lėšų pradinėms investicijoms, kad galėtume išbandyti naujas sprendimų priėmimo ir socialinių inovacijų formas, kurios duoda akivaizdžios naudos mūsų gyventojams ir jų gyvenimo kokybei.

Beje, „Brexit“ ir finansinių krizių ilgalaikių padarinių fone kito debatų apie sanglaudos politiką turo kontekstas bus gerokai kitoks. Lieka neatsakytų klausimų dėl kito ES biudžeto.

Šis iššūkis suteikia galimybę apmąstyti, kaip mes dirbame Europoje, ir į sprendimų priėmimo procesus įtraukti daugiau piliečių. Sanglaudos politika gali tapti svarbia dalimi kelyje link stipresnės ir vieningesnės Europos, kurioje piliečiai

jaustų atsakomybę už Europos idėją ir prisidėtų prie geresnės gyvenimo kokybės mūsų miestuose.

Miestai yra gerai pasirengę veikti išvien su ES sprendimų priėmėjais ir kurti gyventojų poreikius atitinkančią politiką. Miestų valdžios institucijos yra arčiausiai gyventojų esanti valdžia, kuri gali susieti ES investicijas su vietos poreikiais ir užtikrinti geresnę investicijų grąžą. Neseniai EUROCITIES parengtame dokumente mes raginame tęsti stiprią sanglaudos politiką po 2020 m., grindžiamą šiais trimis principais:

- 1) sanglaudos politika turi ir toliau aprėpti visus regionus. Tai yra Europos solidarumo politika;
- 2) aktyvesnis partnerystės principo taikymas turi skatinti miestus labiau įsitraukti ir suteikti daugiau galimybių gauti finansavimą. Miestuose koncentruojasi daugiausiai pasaulinių iššūkių ir būtent miestuose įgyvendinama daugiausiai sprendimų;
- 3) esamų finansavimo šaltinių supaprastinimas, visų pirma geresnė Europos socialinio fondo ir Europos regioninės plėtros fondo integracija, padėsianti miestams veiksmingiau teikti svarbiausias paslaugas.

Turime daugybę priešasčių didžiutis Europa. Pagrindinės jų – ilgalaikė taika ir didėjanti gerovė bei solidarumas. Vis dėlto, „Brexit“ ir augantis euroskeptiškumas sudrebino ES pamatus. Stipri sanglaudos politika, veiksmingai remianti miestų ir regionų pastangas atremti jiems tenkančius iššūkius, gali tapti viena rimčiausių ES priemonių šioms krizėms įveikti. ■

Daniël Termont,
Gento meras
ir EUROCITIES prezidentas

„Sanglaudos politika gali tapti svarbia dalimi kelyje link stipresnės ir vieningesnės Europos, kurioje piliečiai jaustų atsakomybę už Europos idėją ir prisidėtų prie geresnės gyvenimo kokybės mūsų miestuose.“

EUROCITIES yra didžiųjų Europos miestų tinklas. Jo narius renka didžiųjų Europos miestų vietos valdžios institucijos ir savivaldybės. Šeši teminiai forumai, įvairios darbo grupės, projektai, veikla bei renginiai suteikia nariams galimybę dalytis patirtimi bei idėjomis visais klausimais, turinčiais įtakos kasdieniam europiečių gyvenimui:

<http://www.eurocities.eu/eurocities/home>

ES sanglaudos fondai ir skurdo mažinimas

Nepakankama pažanga siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslo bent 20 milijonų sumažinti asmenų, kuriems gresia skurdas, skaičių, yra ne tik finansų krizės padarinys, bet ir nesugebėjimas siekti labiau subalansuotos socialinės bei ekonominės darbotvarkės.

Leo Williams, Europos kovos su skurdu tinklo direktorius

Štai gali sukelti socialinę ir demografinę krizę. Tai padėtų išspręsti neseniai pristatytas Europos socialinių teisių ramstis, tačiau jam įgyvendinti reikia rimtų įsipareigojimų nacionaliniu lygmeniu.

„Kitame diskusijų dėl ES sanglaudos politikos lėšų ture reikėtų apsvarstyti didesnę ESF lėšų socialinei įtraukčiai skyrimą.“

Nesiekdami skurdo mažinimo tikslo ir nesilaikydami strategijos „Europa 2020“ bei semestro proceso, šią padėtį pabloginsime dar labiau. Viena reikšmingiausių pastangų siekiant sumažinti skurstančiųjų skaičių buvo tikslinė iniciatyva 20 % Europos socialinio fondo lėšų skirti socialinei įtraukčiai. Tačiau Komisijos pradinis vertinimas rodo, kad visos valstybės narės šio įsipareigojimo laikėsi tik formaliai. Tačiau jei Komisija iš tiesų tuo susirūpino, būtina atlikti tolesnę stebėseną ir parengti pranešimą siekiant išsiaiškinti,

kiek finansuojamos priemonės buvo susijusios su socialine įtrauktimi, ir įvertinti, kaip jos padeda žmonėms įveikti skurdą.

ESF platforma, kurią remia Komisija, ir visų pirma teminis įtraukties tinklas suteikia galimybių rinktis ESF remiamus socialinės įtraukties veiksmus pagal šias tris temas:

- 1) socialinių paslaugų teikimo inovacijos, pagrindinį dėmesį skiriant deinstitucionalizavimui;
- 2) veiksmai itin skurdžioms ir diskriminaciją patiriančioms grupėms bei bendruomenėms pasiekti, pagrindinį dėmesį skiriant benamiams ir romams;
- 3) aktyvios įtraukties požiūrį remiantys veiksmai, pagrindinį dėmesį skiriant integruotoms kryptims ir dalyvavimo visuomenėje bei darbo rinkoje skatinimui. Šis darbas turėtų prisidėti prie socialinės įtraukties rodiklių, galinčių palengvinti socialinei įtraukčiai skirtų tikslinių lėšų panaudojimo stebėseną, nustatymo.

Kitame diskusijų dėl ES sanglaudos politikos lėšų ture reikėtų apsvarstyti didesnę

ESF lėšų socialinei įtraukčiai skyrimą. Siekiant realių socialinės įtraukties priemonių rodiklių, būtina priimti įsipareigojimus skirti pakankamai laiko ir išteklių. Be to, Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo, kuris rūpinasi socialine įtrauktimi ir teikia pagalbą maistu bei kitą materialinę pagalbą, pavyzdys rodo, kaip ES fondai gali skatinti efektyvius veiksmus labiausiai skurstantiems asmenims ir bendruomenėms padėti.

Tokia praktika įrodo, kad būsimoje ES finansinėje programoje turi būti numatyta ne tik pagalba maistu, bet ir plataus masto socialinės įtraukties programa. Tokiais veiksmais bus įtvirtinta Europos socialinių teisių ramsčio prasmė. ■

Europos kovos su skurdu tinklas yra didžiausias nacionalinių, regioninių ir vietos tinklų, kurių veikloje dalyvauja su skurdu kovojančios NVO bei piliečių grupės ir Europos organizacijos, veikiančios kovos su skurdu ir socialine atskirtimi srityse, Europos tinklas: <http://www.eapn.eu/>

„Pritariančiųjų aljanso“ kūrimas

Karl-Heinz Lambertz, Europos pasienio regionų asociacijos pirmininkas ir būsimasis Europos regionų komiteto pirmininkas, akcentuoja tarpvalstybinio bendradarbiavimo svarbą skatinant ekonominę plėtrą ir sanglaudą.

Kokia pridėtinė Europos sanglaudos politikos vertė ES tarpvalstybiniam bendradarbiavimui?

Europos Sąjungoje yra daugybė vidaus sienų, todėl dažnai kyla sunkumų dėl skirtingų kompetencijų, struktūrų ir socialinės bei mokesčių teisės. Be to, pasienio ruožus ir regionus apsunkina geografinės kliūtys, kaip antai išilgai upių ar kalnų virtinių besidriekiančios sienos. Dažnai manoma, kad sienos yra nepralaužiamos kliūtys, kurioms įveikti reikia pernelyg daug pastangų ir laiko. Tačiau sėkmingas tarpvalstybinis bendradarbiavimas įrodo, kad nesutarimai gali tapti ekonominės plėtros ir tarpusavio supratimo priešžastimi. Siekiant tvarios ir efektyvios Europos integracijos, glaudus tarpvalstybinis bendradarbiavimas yra tiesiog būtinas. Jei nebūtų Europos pasienio regionų sanglaudos, būtų sunku siekti Sutarties tikslo dėl visos ES teritorinės sanglaudos.

Jei ne sanglaudos politikos parama, dėl skirtingų vietos ir regioninių prioritetų pasienio regionai negalėtų vystyti savo potencialo. Pernelyg dažnai prarandamos galimybės pasinaudoti investicijų „kritine mase“, kuri naudinga tik tuomet, kai projektai įgyvendinami pasienio regionuose, pavyzdžiui, įrengiamos ligoninės, kuriamos tarpvalstybinės paslaugos, statomi atliekų tvarkymo įrenginiai, vykdomas ekonominis bendradarbiavimas ir pan. Reikia sukurti naują sienų funkciją ir paversti jas posėdžių salėmis. Tai ir parodo, kokią pridėtinę vertę sanglaudos politika gali iš tiesų sukurti Europos pasienio regionuose.

Ar galėtumėte apibendrinti svarbiausius pasiekimus ir įvardyti, kas liko nepadaryta?

Sanglaudos politika padeda pasienio regionams vystyti savo potencialą įveikiant prioritetų skirtumus abiejose sienų pusėse. Tarpvalstybinis bendradarbiavi-

mas turi teigiamos įtakos Europos pasienio regionams, visų pirma užimtumo ir ekonominės plėtros srityse, papildo nacionalines priemones ir reikšmingai prisideda prie dabartinės ir būsimos Europos strategijų įgyvendinimo.

Tai ne vien dalijimasis patirtimi ar koordinavimas, o praktinis bendradarbiavimas, atnešęs itin sėkmingų rezultatų tokiose srityse, kaip infrastruktūros vystymas, ekonominis bendradarbiavimas, inovacijos ir moksliniai tyrimai, darbo rinka, turizmas, kultūra ir taip toliau.

Sanglaudos politika nėra tik ekonominės plėtros ar regionų skirtumų mažinimo priemonė. Ji kuria ES pridėtinę vertę visuose Sąjungos regionuose ir miestuose. Sanglaudos politika – uni-kalus Europos solidarumo ir vienybės pavyzdys. Ji mus veda link stipresnės ir atsparesnės Europos Sąjungos, t. y. link Romos deklaracijoje įtvirtinto mūsų bendrojo tikslo.

“*Dažnai manoma, kad sienos yra nepralaužiamos kliūtys, kurioms įveikti reikia pernelyg daug pastangų ir laiko. Tačiau sėkmingas tarpvalstybinis bendradarbiavimas įrodo, kad nesutarimai gali tapti ekonominės plėtros ir tarpusavio supratimo priežastimi.*”

Kokie pagrindiniai pasienio regionų prioritetai dėl būsimųjų ES finansų?

Pasienio regionai, kaip ir kiti ES regionai, nori, kad ES biudžetas teiktų piliečiams konkrečios naudos. Pasienio regionai labiau norėtų, kad ES lėšomis būtų remiamos pasienio vystymosi strategijos atsižvelgiant į vietos poreikius, o ne būtų didinamas ES finansuojamų programų, centralizuojamų Europos lygmeniu, skaičius. Tai vadinamasis „teritorinis“ požiūris, kuris yra esminis sanglaudos politikos elementas.

Todėl svarbu, kad Europos teritoriniam bendradarbiavimui po 2020 m. numatyta finansinė parama būtų padidinta ir tikrai viršytų šiuo metu Europos struktūrinių ir investicijų fondų skiriamus 3 %.

Be to, būtina pagerinti ir supaprastinti lėšų valdymo procedūras, kaip numatyta Europos Komisijos iniciatyvoje „Biudžeto kryptis – konkretūs rezultatai“.

Liepos 12 d. perimsite vadovavimą Europos regionų komitetui. Kokia jūsų nuomonė apie šios politikos ateitį ir ESI fondus po 2020 m.?

Gegužės mėn. vykusioje plenarinėje sesijoje Regionų komitetas – beje, pirmasis iš visų ES institucijų – patvirtino savo oficialiąją poziciją dėl sanglaudos politikos ateities, atsižvelgdamas į intensyviai

“*Vienintelis visų dirbančių ES ir jos naudai tikslas yra gerinti europiečių gyvenimą.*”

diskusijas su Europos miestais bei regionais, Europos Komisija, Europos Parlamentu, dauguma valstybių narių ir daugybe suinteresuotųjų šalių.

Eidamas Regionų komiteto pirmininko pareigas ieškosiu bendrų sanglaudos politikos sąlyčio taškų diskusijose apie

Europos ateitį, atsižvelgiant į tai, kad Europos Sąjungos gretose nebeliko JK.

Vienintelis visų dirbančių ES ir jos naudai tikslas yra gerinti europiečių gyvenimą. Esu giliai įsitikinęs, kad augantį populizmą ir ES piliečių pasitikėjimo stoką galima įveikti parodant, kad ES yra naudinga visiems gyventojams ir visoms bendruomenėms. Būtent tai sanglaudos politika ir

ketina daryti – štai kodėl ji mūsų ateičiai kaip niekada svarbi.

Kovai dėl reformuotos sanglaudos politikos, kuri turi tapti daug

paprastesnė ir grindžiama stipresne miestų bei regionų partneryste, bandysime sukurti „pritariančiųjų aljansą“. Be to, labiau akcentuosime ES politikos sričių poveikio teritorijoms vertinimą, norėdami įsitikinti, ar jos remia Sutarties tikslus dėl ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos. ■

ERA pasisako už tokią sanglaudos politiką po 2020 m., kuri būtų orientuota į rezultatus

Europos regionų asamblėja (ERA) yra įsitikinusi, kad būsimoji sanglaudos politika turi tapti paprastu įgyvendinimo mechanizmu ir pasiekti rezultatų visoje Europoje.

Michiel Rijsberman,
ERA pranešėjas sanglaudos politikos po 2020 m. klausimais,
Flevolando provincijos (NL) regiono pirmininkas

Europos regionai dirba su sanglaudos politika kiekvieną dieną ir teikia pasiūlymus dėl geresnės ateities. ERA sudarė sanglaudos politikos darbo grupę, kuri 2016 m. birželio 1 d. Austrijos mieste Sankt Peltene priėmė deklaraciją. Joje numatytos keturios sritys: ilgalaikė vizija; supaprastinimas ir auditas; Europos struktūrinių ir investicijų fondų susiejimas su kitais fondais; daugiapakopis valdymas ir perteklinis reglamentavimas.

Sanglaudos politiką reikia reformuoti, kad ji atlieptų būsimus ES iššūkius. Dėl „Brexit“, biudžeto apkarpyimų ir ES gresiančių naujų

iššūkių padidės ESI fondų viešoji vertė. Tačiau sanglaudos politika nepalankiai vertinama dėl žemo lėšų įsisavinimo rodiklio ir apsunkinančio įgyvendinimo mechanizmo. Beje, ESI fondai sukūrė pridėtinę vertę. Vienintelis kelias judėti į priekį yra į rezultatus orientuota sanglaudos politika, aiškūs ES tikslai ir paprastesnis įgyvendinimo mechanizmas.

„Sanglaudos politikos po 2020 m. vizijos pagrindu turėtų tapti svarbiausi ekonominiai, socialiniai ir teritoriniai regionų iššūkiai.“

Sanglaudos politikos po 2020 m. vizijos pagrindu turėtų tapti svarbiausi ekonominiai, socialiniai ir teritoriniai regionų iššūkiai. Teikdama paramą regionų inovacijoms energetikos pertvarkos, klimato pokyčių ir socialinės įtraukties srityse, sanglaudos politika tampa ne šiaip mechanizmu, padedančiu mažinti pajamų skirtumus Europos regionuose. Kiekvienas išleidžiamas paramos euras gerina visos Europos piliečių gyvenimo kokybę. Ben-

drais tikslais grindžiama Europos ateities vizija turėtų nurodyti naudos gavėjams kryptį ir stiprinti jų atsakomybės jausmą.

Naujas įgyvendinimo mechanizmas turėtų padėti išvengti perteklinio reglamentavimo, užtikrinti bendrą skirtingų ESI fondų taisyklių rinkinį ir diferencijuoti audito sistemas, grindžiamas klaidų lygio ir programos masto proporcingumu. ■

Europos regionų asamblėja yra didžiausias nepriklausomas platesnės Europos regionų tinklas, vienijantis 35 šalių regionus. Jis visuomet aktyviai dalyvauja diskusijose dėl sanglaudos politikos. Praėjusių metų rugsėjo mėn. daugiau nei 300 regionų pirmininkų pritarė iniciatyvai „Stipri atnaujinta regioninė politika po 2020 m. visiems regionams“.

<http://aer.eu/>

Vadovavimas 2017 m. vykiančios 7-osios sanglaudos politikos konferencijos diskusijoms

Būsiu šiais metais Briuselyje vykiančios 7-osios ES sanglaudos politikos konferencijos diskusijų vedėja ir jau dabar nekantriai laikiu pokalbių su pagrindiniais pranešėjais, ekspertų diskusijų ir konferencijos dalyviais, ES piliečiais bei kitais asmenimis, kurie dalyvaus dvi dienas trukiančiame renginyje.

Šių metų konferenciją temdo Jungtinės Karalystės išstojimas iš ES, kuris turės didelės įtakos būsimiems ES biudžetams, visų pirma sanglaudos politikos lėšoms. Šiuo metu dar sunku tiksliai įvertinti finansinį Jungtinės Karalystės išstojimo poveikį būsimiems ES biudžetams. Skaičiuojama, kad metinis deficitas sudarys nuo penkių iki 17 mlrd. EUR, tačiau tai priklauso nuo daugybės veiksnių, visų pirma nuo to, ar pavyks susitarti dėl kieto ar švelnaus „Brexit“.

Esu Airijos žurnalistė ir labai gerai suvokiu ekonominius bei politinius Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES padarinius, kai po „Brexit“ atsiras didžiulių problemų dėl bendros Airijos Respublikos ir Šiaurės Airijos sienos. Nekalbant apie galimą žalą Airijos ir Jungtinės Karalystės prekybai. Tačiau ne tai svarbiausia, nes ES ir jos biudžetui po 2020 m., Jungtinei Karalystei išstojus iš ES gretų, kyla didžiulė pro-

blema dėl finansinio deficito suvaldymo. Taigi, „Brexit“ taps svarbiausia artėjančios sanglaudos politikos konferencijos tema.

Pirmą konferencijos dieną vesiu diskusijas apie tai, kaip sanglaudos politika gali prisidėti prie Europos ekonomikos modernizavimo. Dažniausiai, kai vedu ekspertų diskusijas apie Europos ekonomikų modernizavimą, jas nuolat baigiame diskusijomis apie skaitmeninio poveikį pramonei ir visuomenei. Šių diskusijų metu kalba dažnai pakrypsta apie autonominius sunkvežimius, gamybos linijas ir robotizuotas technologijas.

„Esu Airijos žurnalistė ir labai gerai suvokiu ekonominius bei politinius Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES padarinius, kai po „Brexit“ atsiras didžiulių problemų dėl bendros Airijos Respublikos ir Šiaurės Airijos sienos.“

Sunku pasakyti, kaip ES šalys priims tokią skaitmeninę transformaciją. Visų pirma tie regionai ir miestai, kurie mažiau pažangūs už kitus. Jei nepavyks pasiekti skaitmeninės pažangos, užtikrinančios jų ekonomines ir socialines perspektyvas, jiems gresia atsilikimas, taigi, atsiras dviejų greičių Europa, kurioje vienos šalys bus technologiškai pažangesnės nei kitos.

Karen Coleman,
televizijos laidų vedėja, žurnalistė
ir diskusijų vedėja

Gyvename laikmečiu, kuris reikalauja nuolat tobulinti savo įgūdžius ir persikvalifikuoti, kad pritaipytume darbe ir visuomenėje. Jei atsisakysime skaitmeninio, liksime pažangaus pasaulio užribyje.

Todėl regionai ir miestai turi labai gerai žinoti, kaip protingai pereiti prie naujos ekonomikos – ar kalbėtume apie sunkvežimio vairuotojų perkvalifikavimą ar apie robotizuotų technologijų įdiegimą –, kad šis perėjimas stiprintų žmonių vaidmenį visuomenėje, o ne stengtųsi juos išstumti. Tuo tarpu Europos Komisija turi užtikrinti, kad ji netrukdytų jų pastangoms ir neapsunkintų jų perteklinėmis taisyklėmis, reglamentais bei biurokratizmu. Nes jeigu regionai ir miestai nespės į skaitmeninės transformacijos traukinį, apie sanglaudą, kurios siekia ES, galėsime pamiršti. ■

www.karencoleman.com

[@KarenColemanIRL](https://www.instagram.com/KarenColemanIRL)

**REGIONS
& CITIES**

**European Week
Brussels 9-12 October 2017**

Pasiruoškite 2017 m. Europos regionų ir miestų savaitei

2017 m. Europos regionų ir miestų savaitės tema yra „Regionai ir miestai už geresnę ateitį“. Savaitės metu vyks apie 100 praktinių seminarų, diskusijų ir ryšių užmezgimui skirtų renginių, kurie sutrauks apie 5 tūkst. dalyvių. Be Briuselyje vykiančių praktinių seminarų, numatyta vietos renginių programa, 2017 m. rugsėjo–lapkričio mėn. organizuojama visoje Europoje.

15-oji Europos regionų ir miestų savaitė vyks prieš pat sanglaudos politikos ataskaitos paskelbimą ir 2020–2026 m. ES daugiamečių finansinės programos pristatymą. Tai suteikia šiam renginiui galimybę tapti regionų ir miestų nuomonių apie biudžetą ir tolesnius pasiūlymus dėl teisės aktų, susijusių su sanglaudos politika ir kaimo plėtra, rinkimo ir viešinimo platforma.

**15-OJI EUROPOS REGIONŲ IR
MIESTŲ SAVAITĖ 2017**

**2017 M. SPALIO 9–12 D., BRIUSELIS
REGISTRACIJA PRASIDEDA
LIEPOS 10 D.**

DAUGIAU INFORMACIJOS
[http://ec.europa.eu/regional_policy/
regions-and-cities/2017/index.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/regions-and-cities/2017/index.cfm)

Atsparių regionų ir miestų kūrimas

Šia tema norima atkreipti dėmesį į ekonominį bei socialinį globalizacijos poveikį ir politinį atsaką ES, nacionaliniu, regioniniu bei vietos lygmenimis. Dalyviai galės pristatyti ir aptarti novatoriškus būdus, kaip skatinti pokyčius, visų pirma kuriant pažangesnius ir atsparesnius Europos miestus.

Šiai temai skirtuose seminaruose bus svarstoma, kaip skaitmeninės galimybės gali prisidėti prie pažangaus planavimo, pramonės pertvarkos, pažangiosios specializacijos ir geresnio valdymo, siekiant įveikti dabarties iššūkius, gerinti užimtumą ir skatinti investicijas visais ES lygmenimis.

Regionai ir miestai – pokyčių iniciatoriai

Šios temos tikslas – aptarti ES regioninės ir miestų politikos pritaikymą kitam penkerių–dešimties metų laikotarpiui ir skatinti regionus bei miestus teikti savo pasvarstymus apie ES. Tai bus puiki galimybė pademonstruoti veiksmingą ES regionų bei miestų indėlį į Europos projektą ir prisidėti prie pagrindinių politinių debatų ir sykiu prie Europos regionų komiteto iniciatyvos „Svarstymai apie Europą“.

Šiai temai skirtuose seminaruose bus svarstoma, kaip vietos ir regioninės ekosistemos prisideda prie skirtumų mažinimo pasitelkiant žiedinę ekonomiką, trečiąją pramonės revoliuciją, atvirojo duomenis, integruotą teritorinę plėtrą, miestų laboratorijas ir mokslinių tyrimų bei inovacijų veiksmus, ir kas galvojama apie tolesnes perspektyvas.

Keitimasis patirtimi, kaip pasiekti rezultatų

Regionų ir nacionalinės institucijos, įgyvendinančios Europos struktūrinių ir investicijų fondų finansuojamas programas, šiuose renginiuose turės galimybę keistis patirtimi ir gerąja

praktika apie programų valdymą 2014–2020 m. laikotarpiu. Bus tariamasi, kaip valdymo supaprastinimas galėtų sumažinti naudos gavėjams tenkančią administravimo našta ir kaip stiprinti administracinius bei valdymo gebėjimus visuose administravimo lygmenyse.

Diskusijose dalyvaus specialistai, akademinės bendruomenės nariai ir dalyviai iš ES nepriklausančių šalių, besidomintys Europos integracijos procesais tiek instituciniu, tiek Europos sanglaudą skatinančių politikos sričių požiūriu.

Šiai temai skirtuose seminaruose bus analizuojamos tokios temos, kaip antai regioninės inovacijų sistemos, teritorinio poveikio vertinimas, realūs mokymosi veiksmai, tausiai išteklius naudojančios miestai, sąnaudų ir naudos analizė, regionų bendradarbiavimas ir tvaresni inovacijų centrų rezultatai.

„RegioStars“

„RegioStars“ apdovanojimų tikslas – parodyti gerą patirtį regionų plėtros srityje ir atkreipti dėmesį į originalius bei novatoriškus projektus, galinčius sudominti ir įkvėpti kitus regionus.

2017 m. „RegioStars“ apdovanojimų kategorijos:

1. MVĮ inovacijų pažangioji specializacija;
2. Energetikos sąjunga: klimato politika;
3. Moterų įgalėjimas ir aktyvus dalyvavimas;
4. Švietimas ir mokymas;
5. Miestas žvaigždė: skaitmeninio perversmo miestai.

Šiuo metu Europos Parlamento nario Lambert van Nistelrooij pirmininkaujama „RegioStars“ vertinimo komisija vertina 110 šiais metais pateiktų paraiškų.

„RegioStars 2017“ apdovanojimai vyks spalio 10 d., antradienį, Briuselyje. Šiais metais bus minimas šių apdovanojimų dešimtmetis. Be to, antrus metus iš eilės bus teikiamas visuomenės pripažinimo apdovanojimas.

DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/regio-stars-awards/

Vietos renginiai

Kiekvienam regionų partneriui siūloma, įgyvendinant iniciatyvą „Europa mano regione (mieste)“, organizuoti vietos renginį. Tai turėtų būti piliečių dialogas, rengiamas 2017 m. rugsėjo–gruodžio mėn., pakviečiant dalyvauti Europos regionų komiteto narį.

Šiuose piliečių dialoguose tikimasi tiesiogiai išgirsti ir tiesiai iš miestų, regionų bei vykstančių diskusijų perduoti Europai tai, kas jiems aktualu. Piliečių dialogai yra neatsiejami nuo Regionų komiteto iniciatyvos „Svarstymai apie Europą“, kuri bus panaudota 2018 m. pavasarį rengiant nuomonę „Svarstymai apie Europą: regionų ir vietos valdžios institucijų nuomonė, kaip atkurti pasitikėjimą Europos Sąjunga“, taigi leidžia regionams ir miestams realiai prisidėti prie politinių procesų. Vietos renginiai skirti labai įvairiai auditorijai, įskaitant plačiąją visuomenę, politikus bei ekspertus, taip siekiant atkreipti dėmesį į ES politikos poveikį regionuose ir miestuose. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://cor.europa.eu/lt/events/Pages/reflecting-eu.aspx>

„Interreg Volunteer Youth“: tarptautinio bendradarbiavimo ir solidarumo skatinimas

Europos solidarumo korpusas (ESK) yra nauja Europos Sąjungos iniciatyva, suteikianti galimybę jauniems žmonėms dalyvauti ir užsiimti savanoriška arba profesine veikla savo šalies ar užsienio projektuose ir būti naudingiems Europos bendruomenėms ir žmonėms. ES regioninė politika skyrė šiai iniciatyvai 1 mln. EUR, kad tarpvalstybinės, tarptautinės ar tarpregioninės programos bei susiję projektai priimtų savanorius (18–30 metų ES piliečius) nuo dviejų iki šešių mėnesių laikotarpiui. Mūsų tikslas – remti, skatinti ir viešinti INTERREG programų ir projektų pasiekimus, sykiu gerinant ES vidaus tarpvalstybinio bendradarbiavimo naudos žinomumą. Susipažinkite su pirmųjų dviejų savanorių, dalyvaujančių Interreg Volunteer Youth iniciatyvoje, kuriai vadovauja Europos pasienio regionų asociacija, pasisakymais.

2016 m. rugsėjo 14 d., Strasbūras. Įeinu į Europos Parlamento pastatą, įsitaisau plenarinių posėdžių salėje ir laikiu Jean-Claud Juncker pranešimo apie Sąjungos padėtį.

„Solidarumas yra mūsų Sąjungos kertinis akmuo. <...> Kai degė Portugalijos kalvas, ugnį gesino Italijos lėktuvai. <...> Ta pačia dvasia šiandien Komisija siūlo sukurti Europos solidarumo korpusą. Jauni žmonės iš visos ES galės savanoriškai siūlyti savo pagalbą ten, kur jos labiausiai reikia <...>.“

Augdama ir mokydama sienuose anksti supratau teritorinės sanglaudos ir integracijos pridėtinę vertę. Kai kerti

sieną kiekvieną mielą dieną – nesvarbu, ar dėl darbo ar savo pramogai – imi suvokti, kaip gera, kad tos sienos nėra kliūtys.

Mano supratimu, ES esmė yra solidarumas, demokratija, judėjimo laisvė, bendra šalių vizija, žmonių bendradarbiavimas, žmogaus teisių gynimas, nelygybės šalinimas ir piliečių galimybė gyventi taikoje. Europos solidarumo korpusas suteikia puikią galimybę propaguoti bei puoselėti šias vertybes ir stiprinti europiečių vienybę.

Savanorišką veiklą Interreg Volunteer Youth iniciatyvoje pradėjau kovo 20 d., pirmadienį. Esu Dunojaus tarptautinės programos (DTP) jungtinio sekretoriato INTERREG reporterė. Mano

„Kai kerti sieną kiekvieną mielą dieną – nesvarbu, ar dėl darbo ar savo pramogai – imi suvokti, kaip gera, kad tos sienos nėra kliūtys.“

darbas – remti, propaguoti bei viešinti valstybių narių tarpvalstybinio bendradarbiavimo svarbą ir Europos teritorinės integracijos naudą. DTP tikslas yra skatinti ekonominę, socialinę bei teritorinę sanglaudą sprendžiant bendrus iššūkius ir siekiant akivaizdžių tarptautinio bendradarbiavimo rezultatų.

Padirbėjusi su 54 projektais, patvirtintais per pirmąjį kvietimą teikti paraiškas, aš geriau, giliau ir plačiau suvokiau, kaip tarptautinis bendradarbiavimas parengia dirvą ilgalaikiams ir visapusiškiems projektams, galintiems turėti tvarų poveikį. Šalių bendradarbiavimas gali iš tiesų padėti spęsti bendras problemas, naudojantis geraja patirtimi ir kitų šalių išmoktomis pamokomis. Europiečių suartinimas padeda keistis idėjomis bei ištekliais ir skatina strateginį darbą siekiant bendrų tikslų.

Dalyvavimas Europos solidarumo korpuso ir Interreg Volunteer Youth iniciatyvos veikloje suteikė neįkainojamos patirties. Man teko laimėti dalyvauti ES atvirų durų dienos renginiuose Briuselyje, filmuotis Europos Komisijos filmuke, duoti interviu radijui ir laikraščiams, susitikti su už biudžetą ir žmogiškuosius išteklius atsakingu Europos Komisijos nariu bei su Europos regionų komiteto pirmininku ir apie visa tai papasakoti Vengrijos žurnalistams... Tai buvo iššūkių ir įspūdžių kupinas nuotykis!

Manon, Prancūzija (nuotraukoje kairėje)

Kodėl aš, gimusi Vokietijoje, turėčiau domėtis Lenkija, Danija, Švedija ar Lietuva? Tapti INTERREG Pietų Baltijos programos, t. y. keliems Pietų Baltijos regionams specialiai skirtos tarpvalstybinio bendradarbiavimo programos, savanore mane paskatino tikėjimas pridėtine verte, kurią europiečiams atneša bendradarbiavimas. Tvirtai tikiu, kad Europos solidarumo korpusas gali suteikti Interreg Volunteer Youth iniciatyvos dalyviams unikalią galimybę prisidėti prie prasmingo darbo

stiprinant tarpusavio pasitikėjimo ir bendruomeniškumo jausmą, kuris mus visus praturtina. Ši iniciatyva, įtraukusi daugybę vietos, regionų, nacionalinio bei Europos lygmenų partnerių, ir jos principu „iš apačios į viršų“ grindžiamas požiūris privertė mane galvoti, kad tikrasis solidarumas – tai didžiulė glaudžiai bendradarbiaujanti ir įvairius bendrystės lygius pripažįstanti bendruomenė.

Konkrečiai kalbant, kokios patirties įgijau? Mano, Interreg Volunteer Youth iniciatyvos reporterės, darbas prasidėjo su trenksmu – ES atvirų durų dienų renginyje, kuris vyko Berleimonto pastate Briuselyje. Daugiau nei 30 Europos Komisijos generalinių direktoratų pristatė savo veiklą bemaž 12 000 piliečių! Mudvi su Manon rengėme interviu, teikėme informaciją lankytojams ir netgi turėjome progą dalyvauti tiesioginėje radijo laidoje, kurioje išsakėme savo nuomonę apie ESK. Šią vasarą būdama Lenkijoje tikiuosi parengti reportažų apie daugybę įdomių Europos teritorinio bendradarbiavimo projektų.

„Tapti INTERREG Pietų Baltijos programos savanore mane paskatino tikėjimas pridėtine verte, kurią europiečiams atneša bendradarbiavimas.“

Baigdama noriu pasakyti, kad dalyvavimas šioje specialioje Pietų Baltijos šalių tarptautinio bendradarbiavimo programoje praplėtė mano akiratį ir sustiprino solidarumo jausmą bei tikėjimą, kad sprendžiant šiandienos iššūkius bendras sprendimas yra įmanomas. Tikiuosi, kad mano, Interreg Volunteer Youth iniciatyvos reporterės, tolesnis darbas bus toks pat sėkmingas kaip jo pradžia, ir kad ateityje į Europos solidarumo korpuso gretas įsijungs daugiau atvirų ir optimistiškai nusiteikusių jaunų žmonių.

Yasmin, Vokietija (nuotraukoje dešinėje)

DAUGIAU INFORMACIJOS

https://europa.eu/youth/solidarity_lt

<https://www.interregyouth.com/>

Liam

Sara

Andrew

Studentai pasakoja apie INTERREG projektus Maltoje

2017 m. INTERREG metinis renginys vyko balandžio 26–28 d. Maltoje. Jį surengė Europos Komisija, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas ir Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujanti Malta.

Šio renginio metu dalyviai galėjo aplankyti vieną iš trijų projektų:

- tarpvalstybinį istorinio paveldo apsaugos ir įvertinimo projektą „Lithos“;
- tarptautinį Viduržemio jūros regionų gamtos paveldo apsaugos nuo gaisro projektą „CypFire“;
- Maltos pietinių nuotekų valymo infrastruktūros projektą.

Maltos meno, mokslo ir technologijos koledžo (MCAST) Žurnalistikos mokyklos studentai taip pat buvo kviečiami susipažinti su šiais projektais. Tai suteikė šiems jaunuoliams galimybę savo akimis įsitikinti konkrečia bendradarbiavimo nauda. Susipažinkite su jų įspūdžiais.

„Lithos“

Šio tarpvalstybinio Maltos ir Sicilijos projekto tikslas – apsaugoti ir įvertinti istorinį paveldą. Pokalbio metu, kuris vyko Vitoriozoje esančiuose Inkvizitoriaus rūmuose, projekto „Lithos“ vyriausioji architektė Daphne Marie Fenech paaiškino, kad pagrindinis dėmesys skiriamas dviejų tautų (Maltos ir Sicilijos) senosios profesijos sinergijai ir jos pritaikymui siekiant atstatyti pastatą bei statinius, kurie antraip sunyktų.

Viena pagrindinių šio projekto technikų yra stereotomija, t. y. braižomoji geometrija, susijusi su stambių kietųjų medžiagų projektavimu ir pjaustymu. Architektė pabrėžė, kad apčiuopiami projekto rezultatai padėjo užsitikrinti Europos regioninio fondo paramą. Taigi, muziejus ir mokymo centras buvo pastatyti pasitelkus medžiagas, įrangą ir specialistus iš Ragūzos (Sicilija), nes Maltoje jų nebuvo.

Kalbėdama apie bendradarbiavimo su kita valstybe nares įgyvendinant tarptautinį projektą naudą, architektė atkreipė dėmesį, kad būtinas glaudus šalių bendradarbiavimas ir kad ES padeda sutelkti šalis, ieškančias partnerių įgyvendinant panašius projektus.

Šiuo projektu siekiama ne tik atstatyti senuosius pastatus bei infrastruktūrą, bet ir atgaivinti akmentašio amatą Maltoje. Prieš pradėdant įgyvendinti panašias iniciatyvas, vietos architektai mintyse jau buvo palaidoję šį amatą ir kitas senąsias profesijas, turėjusias įtakos architektūrai.

Šio informatyvaus susitikimo metu buvo pabrėžtas ir svarbus MCAST vaidmuo. Koledžo bendradarbiavimas su Maltos paveldo tarnyba suteikė naują postūmį daugybei perspektyvių akmentašių.

Liam

„CypFire“

Balandžio 27 d. turėjau progą apsilankyti projekto „CypFire“ renginyje, kurį organizavo Europos Komisija. Pirmiausia mus Mgaro savivaldybėje priėmė meras Paul Vella, kuris pristatė dar tris pranešėjus: Roberto Danti, Gianni Della Rocca ir Eman Vella.

Jie papasakojo apie savo dalyvavimą projekte. Roberto Danti mums pristatė projekto „CypFire“ tikslą – suvaldyti miškų gaisrus naudojant natūralią kliūtį, t. y. kiparisus. Jis papasakojo, kad projektas buvo kuriamas atsižvelgiant į įvairius skirtingose šalyse atliktus eksperimentus ir pasitelkiant žinių sklaidą.

Gianni Della Rocca pristatė techninius projekto aspektus ir išsamiai išdėstė mokslines žinias apie visžalių kiparisų ypatybes.

Na, o Eman Vella papasakojo apie Mgaro savivaldybės indėlį atliekant eksperimentus ir ieškant, kuri kiparisų rūšis geriausiai pasitarnautų natūralia kliūtimi. Mgaras tapo geriausiu pretendentu auginti šiuos medžius, nes tai yra itin palanki ir erdvi Maltos vietovė. Medžiai buvo auginami dviejose vietose: 2006 m. šalia Gnejnos, o 2012 m. – Balutoje. Ir nors projektas „CypFire“ jau įgyvendintas, šie medžiai ir toliau prižiūrimi.

Sara ir Andrew

Ta Barkato nuotekų valymo įrenginiai

Metinio renginio metu buvo organizuota išvyka į Ta Barkato nuotekų valymo įrenginius Maltos mieste Šgairoje. Vandens paslaugų korporacijos inžinieriai Stefan Cachia ir David Sacco pristatė projekto tikslus, uždavinius bei darbotvarkę ir pagrindinę nuotekų įrenginių infrastruktūrą.

Stefan Cachia pradėjo kalbą nuo pasakojimo apie garsiausią Maltos atliekų projektą CF116. Ši veiksmų programa buvo pristatyta Europos Komisijai 2007 m. gruodžio mėn., tačiau oficialus jos pristatymas įvyko 2010 m. liepą. Kaip paaiškino Stefan Cachia, vienas projekto CF116 uždavinių yra siekti, kad maudyklų vandens kokybė atitiktų Maudyklų vandens direktyvos reikalavimus ir kad būtų sumažintas į jūrą išleidžiamas nevalytų nuotekų kiekis. Be to, šiuo projektu siekiama panaikinti nemalonų kvapą, kurį skleidžia nevalytų nuotekų šalinimas. Stefan Cachia sakė, kad projekto išlaidos siekia apie 80,1 mln. EUR.

David Sacco pristatė projekto tikslą bei uždavinius siekiant sumažinti natūralių vandens išteklių eikvojimą, įvairinti vandens tiekimą ir didinti perdirbto vandens kiekį. Jis paaiškino, kad Vandens paslaugų korporacija aptarnauja 90 gręžinių, 10 siurblių bei 3 jūros vandens valymo atvirkštiniu osmosu įrenginius Maltoje ir 44 gręžinius bei dvi siurbles Goce.

Vandens paslaugų korporacija ir toliau ketina investuoti į geresnę gyvenimo kokybę ir tuo pačiu į Maltos gyventojų ateitį. Vėliau delegacija lankėsi nuotekų valymo įrenginiuose.

Miguela ir Mauro

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://webcasting.streamdis.eu/Mediasite/Catalog/Full/5eea1d0698264ad88e78a7cbf397459221>

NAUJIENOS [GLAUSTAI]

EUROPOS INVESTICINIŲ PROJEKTŲ PORTALAS

EIPP yra interneto portalas, kuriame ES įsisteigusiems viešiesiems ir privatiems projektų vykdytojams suteikiama galimybė savo projektus pristatyti potencialiems investuotojams visame pasaulyje. Jis sukurtas atsiliepiant į investuotojų pageidavimą matyti daugiau ES investavimo galimybių vienoje centrinėje platformoje ir turi pažangias paieškos bei atrankos funkcijas, kurios palengvina investuotojams susirasti norimus projektus.

Šis portalas, kuriame ES įgyvendinami projektai pateikiami susistemintai ir suderintai, pagerins jų matomumą didesniajam tarptautinių investuotojų tinklui.

SAVO INVESTICINĮ PROJEKTĄ GALITE PATEIKTI ADRESU

ec.europa.eu/eipp

LENKIJA: KOMISIJOS INICIATYVA PADEDA MAŽAS PAJAMAS GAUNANTIEMS REGIONAMS MAŽINTI ATOTRŪKĮ

Vienerių metų trukmės bandomoji iniciatyva, įgyvendinama Lenkijoje pagal Europos Komisijos struktūrizuotą pagalbą lėčiau besivystantiems ir mažas pajamas gaunantiems ES regionams sanglaudos politikos lėšomis, duoda daug žadančių rezultatų. Praėjusiais metais Komisijos ir Pasaulio banko ekspertai kartu su Lenkijos nacionalinėmis ir vietos valdžios institucijomis ieškojo sprendimų, kaip paskatinti mažas pajamas gaunančių Rytų Lenkijos Pakarpatės ir Šventojo Kryžiaus vaivadijų ekonominę plėtrą. Buvo nustatyti strateginiai prioritetai ir konkretūs bei skubiai įgyvendinami akademinės bendruomenės, verslo ir darbo jėgos veiksmi.

Remiantis šiais pirmaisiais daug žadančiais bandomaisiais veiksmais bus rengiamas įgyvendinimo planas, kaip atkurti šiuos projektus kituose tinkamuose Lenkijos regionuose.

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://europa.eu/!Cm83tg>

PLATFORMA PEER 2 PEER DŽIAUGIASI SAVO 100-AISIAIS MAINAIS IR NEKETINA SUSTOTI!

Vengrijos delegacijos vizitas pas savo kolegas Lietuvoje, siekiant pasikeisti gerą patirtimi įgyvendinant finansines priemones energijos vartojimo efektyvumo srityje tapo 100-aisiais TAIEX-REGIO PEER 2 PEER organizuojamais mainais. Platforma TAIEX-REGIO PEER 2 PEER, kurią Regioninės ir miestų politikos GD kartu su Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD pristatė prieš dvejus metus, yra labai vertinama ir paprasta naudoti priemonė, padedanti valstybių narių administracijoms lengviau susitikti ir dalytis patirtimi įvairiais klausimais, susijusiais su Europos struktūrinių ir investicijų fondų valdymu.

Iki šios dienos Komisija yra gavusi 171 prašymą dėl mainų. 100 mainų jau įvyko, juose dalyvavo 1500 dalyvių iš 25 valstybių narių. Apsikeista patirtimi įvairiose srityse, kaip antai valdymo ir kontrolės, finansinių priemonių, miestų plėtros, pažangiosios specializacijos, viešųjų pirkimų ir pan. Vertindamos šią priemonę valstybės narės teigia, kad ji yra naudinga, paprasta naudoti ir nebiurokratinė.

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://funding.balticsea-region.eu/>

DARBOTVARKĖ

2017 M. RUGSĖJO 21 D.
Europos bendradarbiavimo diena

2017 M. SPALIO 9–12 D.
Brukselis (BE)

Europos regionų ir miestų savaitė

2017 M. SPALIO 10 D.
Brukselis (BE)

„RegioStars“ apdovanojimų ceremonija

2017 M. SPALIO 18–19 D.
Budapeštas (HU)

6-asis metinis ES strategijos dėl Dunojaus regiono forumas

2017 M. LAPKRIČIO 21–23 D.
Miunchenas (DE)

2-asis metinis ES strategijos dėl Alpių regiono forumas

2017 M. LAPKRIČIO 27–28 D.
Roterdamas (NL)

Miestų forumas

Daugiau informacijos apie šiuos renginius galite rasti „Inforegio“ svetainės darbotvarkės skyriuje:
http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/newsroom/events/

TEISINIS PRANEŠIMAS

Nei Europos Komisija, nei joks Komisijos vardu veikiantis asmuo nėra atsakingas už toliau pateikiamos informacijos naudojimą.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2017

PDF: ISSN 1725-8227

Pakartotinai naudoti leidžiama nurodžius šaltinį.

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo politika reglamentuojama Sprendimu 2011/833/ES (OL L 330, 2011 12 14, p. 39).

Naudoti ar atgaminti nuotraukas ir kitą medžiagą, kurios autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, galima tik gavus autorių teisių turetojų leidimą.

Šis žurnalas spausdinamas anglų, prancūzų, vokiečių, bulgarų, graikų, ispanų, italų, lenkų ir rumunų kalbomis naudojant perdirbtą popierių. Internetu jį galima skaityti 22 kalbomis adresu http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/information/publications/panorama-magazine/

Šio numerio turinys buvo baigtas rengti 2017 m. birželio mėn.

© Europos Sąjunga, 2017

Printed in Belgium

NUOTRAUKOS (PUSLAPIAI):

Viršelis: © Europos Komisija

4 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Estijos vyriausybė

8 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Vokietijos federalinė ekonomikos ir energetikos ministerija

9 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Kipro finansų ministerija

10 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Europos Komisija

12 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Valonijos regionas

13 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Kretos regionas

14 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Švedijos vietos valdžios institucijų ir regionų asociacija

15 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Čekijos miestų ir savivaldybių sąjunga

18 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija

20 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Lenkijos miestų asociacija

21 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Europos Parlamentas

22 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Valka (LV) ir Valga (EE)

23 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Santa Koloma de Grameneto savivaldybė

24 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Londono ekonomikos ir politikos mokslų mokykla

26 ir 27 puslapiai: © Europos Komisija

28 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Lozano technologijos institutas (CH)

29 puslapis: ženklas ir nuotrauka © „NusinessEurope“

30 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Kardifo universitetas

31 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Vakarų universiteto Hurono koledžas (CA)

32 puslapis: © Europos Komisija

36 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Periferinių jūrų regionų konferencija

37 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Europos politikos centras

38 puslapis: ženklas ir nuotrauka © „Eurocities“

39 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Europos kovos su skurdu tinklas

40 puslapis: nuotrauka © Europos Komisija; ženklas © EPRA

42 puslapis: ženklas ir nuotrauka © Europos regionų asamblėja

43 puslapis: nuotrauka © Karen Coleman

46 puslapis: nuotrauka © Europos Komisija

48 ir 49 puslapiai: nuotraukos © Europos Komisija

LIKITE PRISIJUNGĘ

#EU7CF

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
#CohesionPolicy | #ESIFunds

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/photos/euregional/)

RegioNetwork

[yammer.com/RegioNetwork](https://www.yammer.com/RegioNetwork)

[ec.europa.eu/commission/2014-2019/
cretu_en](http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en)
@CorinaCretuEU

Leidinių biuras

Europos Komisija
Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas
Kommunikacijų skyrius – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E. paštas: regio-panorama@ec.europa.eu